

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

Ilham Aliyev

SƏS

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

Nº 130 (5118) 22 iyul 2016-cı il. "Əlincə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı. Qiyməti 40 qəpik

Azərbaycan ilə İtaliya arasında strateji tərəfdaşlıq imkanları genişlənir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İtaliyanın təhsil, universitetlər və tədqiqat nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

4
**Azərbaycanda möhkəm
ictimai-siyasi sabitlik
mövcuddur, dövlətimiz və
cəmiyyətimiz inkişafə
köklənib**

2
**"The Daily Caller":
Azərbaycan vacib
beynəlxalq geosiyasi
əhəmiyyətə malikdir**

7
**Azərbaycanda nəşr
olunan qəzetlərə
birdəfəlik maliyyə
yardımı ayrılib**

Azərbaycan ilə İtaliya arasında strateji tərəfdaşlıq imkanları genişlənir

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev İtaliyanın təhsil, universitetlər və tədqiqat nazirinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 21-də İtaliya Respublikasının təhsil, universitetlər və tədqiqat naziri xanım Stefania Gianninin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Dövlətimizin başçısı İtaliyanın təhsil, universitetlər və tədqiqat naziri xanım Stefania Gianninin ölkəmizə səfərinin maraqlı keçəcəyinə ümidi var olduğunu bildirdi. Azərbaycan ilə İtaliya arasında müxtəlif sahələrdə çox yaxşı münasibətlərin olduğunu vurğulayan Prezident İlham Əliyev təhsil sahəsində də güclü tərəfdaşlıq əlaqələrinin yaradılacağına əminliyini ifadə etdi. Dövlətimizin başçısı Azərbaycan Respublikası ilə İtaliya Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında qəbul olunmuş Birgə Bəyannamənin rolunu qeyd etdi. Azərbaycanlı tələbələrin İtaliyada təhsil almalarının əhəmiyyətini vurgulayan Prezident İlham Əliyev bunu ölkələrimiz arasında dostluğun yaxşı nümunəsi kimi dəyrənləndirdi.

İtaliya Respublikasının təhsil, universitetlər və tədqiqat naziri xanım Stefania Giannini ölkəsinin Azərbaycanın təhsil məşsələləri ilə əməkdaşlıq əlaqələrinin genişləndirilməsində maraqlı olduğunu dedi. Azərbaycanlı tələbələrin İtaliyada təhsilinə toxunan qonaq telebələrin sayının getdikcə artmasının əhəmiyyətini qeyd etdi. Azərbaycanın birinci xanımı, Heydər Əliyev Fonduñun prezidenti Mehriban Əliyeva ilə birin-

ci Avropa Oyunlarının Romada təqdimatı zamanı görüşdүүнү мөмнүнлүк vurğulanıyan xanım Stefania Giannini görüş zamanı mədəniyyət sahəsində əməkdaşlığın geniş-

ləndirilməsi ilə bağlı səməralı müzakirələr apardıqlarını dedi. İtaliyalı nazir Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fonduñun dəstə-

yi ilə İtaliyada, Vatikanda əhəmiyyətli layihələr həyata keçirməsinin önemini de vurğuladı.

“The Daily Caller”: Azərbaycan vacib beynəlxalq geosiyasi əhəmiyyətə malikdir

ABŞ-in “The Daily Caller” nəşrində Azərbaycanın ABŞ və NATO üçün strateji önəmimdən bəhs edən məqala dərc olunub. Məqalədə Azərbaycanın vacib beynəlxalq geosiyasi əhəmiyyətə malik olke olduğu vurğulanır. AZƏRTAC xəbər verir ki, yazıda Prezident İlham Əliyevin NATO-nun Varşavada keçirilən Sammitində iştirakının Azərbaycanın önəmlı olke olduğunu bir daha sübut etdiyi bildirilir.

Azərbaycanın Əfqanistanda aparılan əməliyyatlarda NATO-ya və ABŞ-a göstərdiyi kömək oxuların diqqətinə çatdırılır. Rəsmi Bakının Əfqanistandakı əməliyyatların ilk gündündən Azərbaycan üzərindən daşımaların həyata keçirilməsinə icazə verdiyi vurğulanır. Qeyd edilir ki, NATO və Birleşmiş Ştatlar da Azərbaycanın strateji və olunduqca əlverişli coğrafi mövqeyə malik olduğunu bilir. Varşava Sammitində Diplomatik və Strateji Araşdırma Mərkəzinin eksperiti Naciye Selin Senocak bildirib ki, Azərbaycan NATO üçün önəmini Əfqanistanda və Kosovoda sübut edib. Müəllif Azərbaycanın ərazisinin bəşdəbir hissəsinin Ermənistən tərəfindən işğal edildiyini diqqətə çatdırır. Qeyd edir ki, BMT Tehlükəsizlik Şurası Ermənistən qoşunlarının Azərbaycan ərazilərində çıxarılmasını tələb edən dörd qətnamə qəbul etməsinə baxmayaraq, bu problem heç də həll olunmayıb.

THE DAILY CALLER

HOME 2016 POLITICS US WORLD ENTERTAINMENT SPORTS BUSINESS OPINION GUNS AND GEAR ISSUES BLOGS DEALS SEND A TIP

REACH FOR RICHES GIVEAWAY WIN UP TO \$25,000 FRIDAYS, JULY 8, 15, 22, 29 GRATON RESORT & CASINO LEARN MORE

OPINION

Why Azerbaijan Matters, To Us And To NATO

RAOUL LOWERY-CONTRERAS Author, Murder in the Mountains 2:55 PM 07/20/2016

f 9 t 17 g+ e-mail print share

As Europe drifts apart led by Great Britain's vote to leave the European Union, the 67 year-old military alliance, the North American Treaty Organization (NATO) that ties the U.S., Europe and Turkey together is getting larger and more diverse. Led by the United States it adds new members almost every year.

Invited to attend the NATO Summit in Warsaw this year was Azerbaijani President Ilham Aliyev. Azerbaijan has been sending soldiers to Afghanistan ever since it joined United States forces in 2002 and remains today working with NATO coalition and American troops. It granted U.S. transit rights to Afghanistan

Matt Lewis and the News

Amerikalı oxulara Xocalı soyqırımı barədə de məlumat verilir, 1992-ci ilin fevral ayında Azərbaycanın Xocalı şəhərində 600-dən çox qadın, kişi və uşaqlar qətlə yetirildiyi diqqətə çatdırılır. Bildirilir ki, Ermənistən işgalçılıq siyasetinin mərkəzində Azərbaycanın Dağılıq Qarabağ bölgəsinin ayrıllaraq Ermənistana birləşdirilməsi durur. ABŞ bilir ki, 1994-cü ilde atəşkəs əldə olunana qədər 20 min azərbaycanlı Ermənistənla münəqış nəticəsində qətlə yetirilib və bir milyon azərbaycanlı zorla öz evlərindən qovulub. Aprel ayındaki hərbi əməliyyatlar bütünlükələ Azərbaycan ərazisində baş verib. “Azadlıq” radiosunun müşahidəciliyi açıq şəkildə bildirilir ki, aprel ayında baş vermiş hərbi əməliyyatları Ermenistan əsgərləri və Ermənistən tərəfindən dəsteklənən separatçı əsgərlər təhrik ediblər. İşğala və Xocalıda etnik təmizləməyə məruz qaldıqlarına görə azərbaycanlıların münəqışının həlli ilə bağlı danışqlarda əsasları, mənəvi üstünlükləri var. Dağılıq Qarabağ separatçıları özlərini müstəqil elan etsələr də heç bir ölkə bunu qəbul etmir. Müəllif vurğulayır ki, ABŞ, NATO və bütün Avropa ölkəleri Azərbaycanı bu münəqışının həllində dəstekləməlidirlər, çünki tarix bu dəstəyi diktə edir. NATO-nun gücü əhəmiyyətli şəkilde Azərbaycanın Qərb üçün əhəmiyyəti regionun ABŞ və NATO tərəfindən təsəvvür edilən gələcəyində mərkəzi rol oynaya bilər.

Yeni Azərbaycan Partiyası kütləvi informasiya vasitələri ilə əməkdaşlığa böyük önəm verir

*Yeni Azərbaycan Partiyasının
İcra Katibliyində 22 iyul Milli Mətbuat
Günü münasibətilə tədbir keçirilib*

Dünən Yeni Azərbaycan Partiyasının mərkəzi qərargahında 22 iyul Milli Mətbuat Günü münasibətilə tədbir keçirilib. Tədbirdə YAP İcra katibinin müavini, Milli Məclisin İctimai birliliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov çıxış edərək Milli Mətbuat Günü münasibəti jurnalistləri təbrik edib.

Cəmiyyətdə mətbuatın rolunun müstəsna əhəmiyyət kəsb etdiyini deyən S. Novruzov hər bir vətəndaşın məhz mətbuat vasitəsilə informasiya əldə etdiyini bildirib. Azərbaycanda mətbuatın dövlət səviyyəsində yüksək qayğı göstərildiyini deyən YAP İcra katibinin müaviniin sözlərinə görə, müstəqil ölkəmizdə mətbuatın inkişafı Ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. "Ümummilli lider Heydər Əliyev hər zaman mətbuatla və onun nümayəndələrinə qayğı ilə yanaşır. Ulu öndərimiz mətbuatın problemləri ilə əlaqədar bir sıra fəman və sərəncamlar imzalayıb. Elecə də, vaxtaşırı olaraq mətbuat nümayəndələri ilə görüşüb. Hazırda bu siyaset Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Dövlətin bu gün milli mətbuatın inkişafı üçün addımlar göz önündədir" - deyə, YAP İcra katibinin müavini vurğulayır.

Azərbaycanın müharibə şəraitində olduğunu xatırladan S. Novruzov torpaqlarımızın bir hissəsinin işgal olduğunu, qaćqın və mecburi köçkünlərin öz yurdularına qayıtmak arzusunda olduğunu qeyd edib. O, qeyd edib ki, bu mənada mətbuatımız Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması baxımından böyük rol oynayır. Ümumiyyətə, KİV-in dünyada aparıcı rolunu qeyd edən YAP İcra katibinin müavini bildirib ki, müasir dövrde informasiya amili mühüm onəm kəsb edir və dünyada bu faktor daha da güclənməkdədir. O xatırlaib ki, Türkiyədə dövlət əməkdaşlığına cəhd zamanı mətbuat dövlətçilik maraqlarından çıxış etdi: "Hələ 1994-cü ilde Azərbaycanda da dövlət əməkdaşlığına cəhd zamanı Ulu öndər Heydər Əliyev mətbuat vasitəsilə xalqa müraciət etdi və xalqa Ulu öndərin birliyi nəticəsində həmin cəhdin qarşısı qətiyyətə alındı".

S. Novruzov bildirib ki, Yeni Azərbaycan Partiyası kütləvi informasiya vasitələri ilə əməkdaşlığa böyük önəm verir. YAP-in fealiyyətinin mətbuatda geniş işqlanıldığını vurğulayan S. Novruzov bu dəstəye görə mətbuat nümayəndələrinə təşəkkür edib. O qeyd edib ki, ölkədə keçirilən bütün seçkilər zamanı da YAP mətbuatın imkanlarından geniş istifadə edir. S. Novruzov həzirdə Konstitusiya Məhkəməsinin Azərbaycan Konstitusiyasına dəyişikliklərlə əlaqədar Referendum Akti layihəsinə müsbət rəy verəcəyinə inamını ifade edib və qeyd edib ki, bu məsələ ilə əlaqədar KİV-in fəallıq göstərecəyinə inam böyükdür. Dünyada və regionda mürəkkəb proseslərin baş verdiyini xatırladan YAP İcra katibinin müavini beş bir şəraitdə Azərbaycan mətbuatının mütləq ekseriyətinin milli maraqlardan çıxış etdiyini və Prezident İlham Əliyevin siyasetini dəstəklədiyini vurğulayır. Hər il 22 iyul Milli Mətbuat Günü ölkəmizdə ümumxalq bayramı səviyyəsində qeyd olunduğunu deyən YAP İcra katibinin müavini partiyanın bundan sonra da KİV-le fəal əməkdaşlıq edəcəyini söyləyib.

Sonda tədbirdə iştirak edən jurnalistlərə YAP tərəfindən mükafatlar təqdim olunub.

Səfir: Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, 15 iyul hadisələri zamanı da Türkiyənin yanında oldu

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri İsmayıllı Alper Coşqun iyulen 15-də ölkəsində baş vermiş dövlət əməkdaşlığına cəhdle bağlı mətbuat konfransı keçirib. Səfir deyib ki, dövlət əməkdaşlığına cəhd edən terrorçular Türkiye xalqının sərt müqaviməti ilə üzləşdi. Xalq meydانlara axışaraq mövqəni nümayiş etdirdi, siyasi partiyalar da dövlətin yanında oldu. Beləliklə, Türkiyədə demokratiya qələbe qazandı.

Diplomat Azərbaycanın hər zaman olduğu kimi, 15 iyul hadisələri zamanı da Türkiyənin yanında olduğunu vurğulayıb və buna görə xalqımıza, xüsusilə Prezident İlham Əliyevə təşəkkür edib. "15 iyul gecəsinən bəri göstərdikləri həmrəylik üçün bütün azərbaycanlı qardaşlarımıza minnətdarlığımı bildirirəm", - deyə səfir vurğulayır. İsmayıllı Alper Coşqun təsəssüfə qeyd edib ki, bəzi ölkələrdə Türkiyədəki hadisələrlə bağlı dezinformasiya hallarına da rast gəlinib. O bildirib ki, Türkiyə 80 milyon vətəndaşı, qanunu dövlət qurumları ilə dimdik ayaqqadır. Həc kimin bununla bağlı tərəddüdü olmasın. Bu hadisələrdən sonra Türkiyənin zəifləyə biləcəyini fikirləşən düşmənlərimiz yanılırlar.

Səfir əməkdaşının Türkiye Silahlı Qüvvələrinin emr-komandanlıq sistemi daxilində baş vermediyini vurğulayıb. O deyib ki, bu, ordu tərkibindəki kiçik qrupun teşəbbüsü olub və onlar qanuna müvafiq şəkilde cəzalandırılacaqlar. Türkiyənin terrorla mübarizədə böyük təcrübəyə malik olduğunu vurğulayan diplomat həmin terror qruplarından birinin də Fətullahçı Terror Təşkilatı - FETÖ olduğunu bildirib: "15 iyul əməkdaşlığı bu terror təşkilatının indiyə qədər bildiyimiz terror fealiyyətinin zirvəsini təşkil edir. Hazırda onların təmizlənməsi davam etdirilir. Bu qruplaşmanın təkcə Türkiye daxilində deyil, həm də ölkə xaricindəki strukturları qarşı mübarizəmizi davam etdiririk".

Diqqətə çatdırılıb ki, hadisə nəticəsində 240-dan çox insan şəhid olub, 1500-dən çox yaralı var, 104 qıymaçı öldürülb. Dövlət qurumlarından 60 min nəfər işdən çıxarılib, 6823 şəxs saxlanılıb, onlardan 1400-ü həbs edilib. Bütün araşdırılmalar hüquq müstəvəsində aparılır. Qeyd edilib ki, iyulen 20-də Türkiye Nazirlər Kabinetinin toplantısından sonra ölkədə 3 ay fövqəladə vəziyyət elan edilməsi barədə qərar qəbul olunub. Türkiye Büyük Millet Məclisi təsdiqləyəcəyi təqdirdə 3 aylıq fövqəladə vəziyyət elan edilməsi barədə qərar iyulen 21-də axşam qüvvəyə minəcək. Fövqəladə vəziyyət vətəndaşların hüquq və azadlıqlarını məhdudlaşdırmaq üçün deyil, onları qorumaq üçün elan edilib. Məqsəd Silahlı Qüvvələrdəki bütün virusları təmizləməkdir. Fövqəladə vəziyyətin tətbiqi dövlət mexanizminin nizamlanmasına sürətləndirilməsinə və konstitusion nizamın qorunmasına, eyni zamanda, terror təşkilatının ünsürlərinin aradan qaldırılmasına yönəlib.

Siyavuş Novruzov: Azərbaycanda möhkəm ictimai-siyasi sabitlik mövcuddur, dövlətimiz və cəmiyyətimiz inkişafa köklənib

Bu gün dün-yada çox mürəkkəb proseslər baş verir. Eləcə də, regionda da baş verən xoşagelməz hadisələr narahatlıq doğurur. Bütün bunlar ictimai-siyasi sabitliyin hər bir cəmiyyət üçün nə qədər önemli olduğunu təsdiqləyir". Bu fikirləri YAP icra katibinin müavini, Milli Məclisin ictimai birliliklər və dini qurumlar komitəsinin sədri Siyavuş Novruzov deyib.

S.Novruzov bildirib ki, bu gün dünya ictimaiyyətini narahat edən əsas problemlər terrorizm, etnik qarşıdurmalar, münaqişələrdir. Onun sözlerinə görə, Azərbaycan hərbi tecavüze və terrora məruz qalan ölkə olduğu üçün bunun fəsadlarını yaxşı bılır. "Bu gün dünya həmçinin qəcqin və miqrasiya problemi ilə üzüdür. Azərbaycanın bir milyon

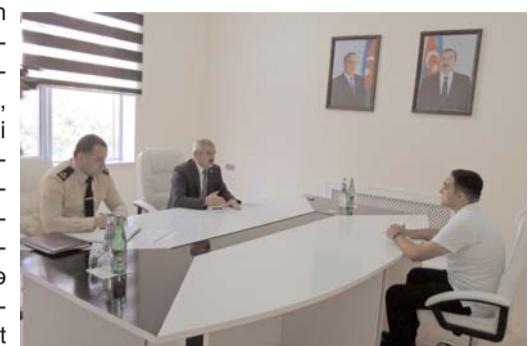
vətəndaşı qəcqin-köckün həyatı yaşayır. Onlar Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində doğma torpaqlarından didərgin düşübələr. Buna baxmayaraq, dövlətimiz qəcqin ve mecburi köckünlərin sosial problemlərinin həlli, onların mənzil şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində davamlı olaraq addımlar atır. Əsas məsələ isə bu insanların doğma torpaqlarına qayıtmalarıdır. Bu gün işgalçi Ermənistanda böyük gərginlik var. Dövlətimizin siyaseti ona yönəlib ki, danışçılar prosesi nəticəsində münaqişə

tezliklə Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərvivəsində həll olunsun. Azərbaycanın güclü ordusu var. Əgər sülh danışqları nəticə verməsə, Ali Baş Komandanın əmri ilə hər an ordumuz torpaqlarımızı işğaldan azad edə bilər. Aprel hadisələri bunu bir daha təsdiqləyir. Bu gün Azərbaycan özünü daha da gücləndirir. Ona görə də, dünyada baş verən maliyyə-iqtisadi böhranı Azərbaycanda hiss olunmur. Çünkü Azərbaycanda möhkəm ictimai-siyasi sabitlik mövcuddur, dövlətimiz və cəmiyyətimiz inkişafa köklənib.

Çünki sabitlik olmayan yerde sosial-iqtisadi inkişafdan danışmaq mümkün deyil. Hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkədə mühüm İslahatlar aparılır. Bu İslahatlar gelecek inkişafımızı şərtləndirir"- deyə, YAP icra katibinin müavini vurğulayıb.

Səfərberlik və Hərbi Xidmətə Çağrış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi Beyləqanda vətəndaşları qəbul edib

Prezident İlham Əliyevin tapşırıq və tövsiyəsinə uyğun olaraq, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri tərəfindən bölgələrdə vətəndaşların qəbulu davam edir. AZERTAC xəber verir ki, iyulun 21-də Səfərberlik və Hərbi Xidmətə Çağrış üzrə Dövlət Xidmətinin rəisi, general-

Leytenant Arzu Rəhimov Beyləqan rayon Heydər Əliyev Mərkəzində Beyləqan, İmişli, Füzuli, Ağcabədi rayonlarının sakinlərini qəbul edib. Qəbulu gələn vətəndaşların müraciətləri esasən, Xidmetin müvafiq şöbə və bölmələrində işə və ya hərbi xidmətə qəbul, şəhid adının verilməsi, müddətli həqiqi hərbi xidmət çağırılacaq övladlarının gələcək xidmət yeriinin müyyənləşdirilməsi və müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlət hüququnun verilməsi məsələlərində kömək göstərilməsi və digər məsələlərlə bağlı olub.

General-leytenant Arzu Rəhimov hər bir vətəndaşın müraciətini diqqətlə araşdırır və qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyə uyğun həlli barədə müvafiq strukturların rəhbərlərinə tapşırıqlar verir. Qaldırılan məsələlərin bir çoxu operativ surətdə yerində həll edilib. Səfərberlik və Hərbi Xidmətə Çağrış üzrə Dövlət Xidmətinin səlahiyyətlərinə aid olmayan məsələlərlə bağlı müraciətlər isə qeydə alınaraq aidiyyəti orqanlara çatdırılmaq üçün nəzarətə götürülüb. Qəbulu gələn vətəndaşlar göstərilən diqqət və qayğıya, yaradılan şəraite görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondu gənclər təşkilatları üçün qrant müsabiqəsi elan edib

Iyulun 21-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondu Müşahidə Şurasının 17-ci iclası keçirilib.

Fonddan AZERTAC-a bildirilər ki, toplantıın gündəliyinə 9-cu qrant müsabiqesinin elan edilməsi, qurumun 2016-cı ilin birinci yarısındaki fəaliyyəti haqqında hesabat, son 6 ayda beynəlxalq tədbirlərdə iştirak üçün verilmiş qrantlar, Gənclər Şəhərinin "Avropa Gənclər Paytaxtı" seçilməsi ilə əlaqədar 8-ci qrant müsabiqəsi çərvivəsində dəstəklənmiş layihələrin icra vəziyyəti və s. məsələlər daxil edilib.

Müşahidə Şurasının sədri, Prezident Administrasiyasının ictimai-siyasi məsələlər şöbəsi müdirinin müavini Tahir Süleymanov 2012-2016-cı illərdə Fond tərəfindən keçirilmiş 8 müsabiqə çərvivəsində gənclər təşkilatlarının və 16-29 yaşlı fiziki şəxslərin 3226 layihəsinin dəstəkləndiyini, onların həyata keçirilməsi üçün 17 milyon 500 min manatadək vəsaitin ayrıldığını bildirib. Qeyd edib ki, yalnız 8-ci qrant müsabiqəsində "A" kateqoriyası üzrə 144, "B" kateqoriyası üzrə 12, "C" kateqoriyası üzrə 737 layihə dəstəklənib, onların maliyyələşdirilməsi üçün 3 milyon 800 min manatdan artıq vəsait ayrılib.

T.Süleymanov yeni elan edi-

ləcək müsabiqənin gənc nəslin fiziki, intellektual və mənəvi inkişafının təmin olunmasına, ictimai fəallığının artırılmasına, innovativ ideyalarının və yaradıcı təşəbbüslerinin realaşdırılmasına yönəldiyini qeyd edərək, müsabiqədə yalnız gənclər təşkilatlarının iştirak edə biləcəyini vurgulayıb.

İclasda aparılan müzakirələr nəticəsində "A" kateqoriyası (yerli layihələr) üzrə 11, "B" kateqoriyası (beynəlxalq layihələr) üzrə 2 istiqamət təsdiq edilib. Layihələrin təqdim olunması üçün bir ayadək müddət (iyulun 25-dən avqustun 25-dən) müəyyənləşdirilib. Müsabiqənin istiqamətləri sırasına "Gənclər - 2016-cı il Avropa Gənclər Paytaxtı" kampaniyası çərvivəsində tədbirlərin təşkili, sağlamlıq imkanı məhdud olan yeniyetməle-

rin yaradıcılıq qabiliyyətinin və təhsil imkanlarının inkişaf etdirilməsi, şagird və tələbələrin intellektual inkişafına xidmet edən televiziya və radio programlarının hazırlanması, gənclərin iştirakı ilə müsabiqələrin, yarışaların, festivalların və olimpiadaların keçirilməsi, kiçik biznes qurukuğunda və kənd təsərrüfatının inkişafında onların rolunun artırılması, turizm beledciliyi sahəsində bilik və bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi və s. mövzular salınıb.

Sonra Fondun icraçı direktoru Fərhad Hacıyev qurumun 2016-cı ilin birinci yarısında gördüyü işlər barədə məlumat verib. Qeyd edib ki, öten 6 ay ərzində gənclər təşkilatları və 16-29 yaşlı fiziki şəxslər üçün bir qrant müsabiqəsi təşkil olunub, ümumilikdə 893 layihə maliyyə-

rədə məlumat verib. Bildirib ki, hesabat dövründə beynəlxalq tədbirlərdə iştirak üçün müraciət edənlərin sayı 138, dəstəklənmiş səfərlərin sayı isə 57 olub. Maliyyələşdirilən səfərlər 31 ölkəni və 47 şəhəri əhatə edib. Ümumilikdə Avropada 42, Asiyada 4, Şimali Amerikada 7, Cənubi Amerikada 3, Afrika qitəsində isə 1 beynəlxalq tədbirdə Azərbaycanın yaradıcı, istedadlı və ictimai fəal gənclərinin iştirakı təmin edilib.

Fondun layihələr və regionlararası iş sektorunun müdürü Orxan Ərəbov 8-ci qrant müsabiqəsi çərvivəsində Gənclər Şəhərinin 2016-cı il üçün "Avropa Gənclər Paytaxtı" seçilməsi ilə əlaqədar dəstəklənmiş layihələrin icra vəziyyətindən danişib, bir sıra rəqəm və göstəriciləri Müşahidə Şurası üzvlərinin diqqətinə çatdırıb. Qeyd edilib ki, bu istiqamət üzrə ümumi məbleğ 595 min 400 manat olan 93 layihə dəstəklənib. Həmin layihələrdən 28-i "A", 6-sı "B", 59-u "C" kateqoriyasına aiddir. Yerli layihələrdən 7-nin icrasının başa çatlığı, 20-nin hazırda icra olunduğu, binin isə sentyabrda reallaşdırılacağı vurgulanıb. Beynəlxalq layihələrdən 3-nün artıq reallaşdırıldığı, 3-nün qarşısındakı aylarda həyata keçiriləcəyi qeyd olunub. Fərdi layihələrin isə sentyabrda etibarən başlayacağı bildirilib. İclasın gündəliyindəki məsələlər etrafında müzakirələrde Müşahidə Şurasının üzvləri iştirak ediblər.

Azad mətbuatın inkişafı jurnalist məsuliyyətini daha da artırır

*YAP Siyasi Şuranın üzvü, “İki sahil” qəzetinin baş redaktoru
Vüqar Rəhimzadənin yap.org.az-a müsahibəsi*

- Vüqar müəllim, milli mətbuatımızın 141 illiyi tamam olur. Təbii ki, mətbuatımızın inkişaf tarixindən bəhs edərkən, dövlət müstəqilliyimizin bərpasından sonrakı dövr daha çox xarakterizə edilir. Müstəqillik tariximizin 25 il Azərbaycan mətbuatında hansı mühüm hadisələrlə yadda qalıb?

- Öncə bütün media nümayəndələrini Milli Mətbuat Günü münasibətli təbrik edir, onlara yeni-yeni yaradıcılıq uğurları arzulayıram. Bayram günlərində keçdiyimiz yola nəzer salıb, gələcəyimiz üçün bir nəticə əldə etmək bir ənənəyə çevrilib. 25 illik müstəqillik tariximizin ilk əvvəllerində yaşananlar hər birimizə məlumdur. Ölkədə xaos, anarxiya, özbaşınlıq, iqtisadi böhran, torpaqlarımızın işğali və s kimi xalqın gələcəyə ümidiyi itirən məqamlar həmin illərin səciyyəvi xüsusiyyəti idi. Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev belə çətin məqamda xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıtdı. Bu qayıdış digər sahələr kimi mətbuatın da inkişaf tarixində yeni bir mərhələnin təməlini qoydu. Məhz ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra hər il iyul ayının 22-si, yəni, ilk milli mətbuatımız olan “Əkinçi” qəzətinin işq üzü gördüyü tarix Milli Mətbuat Günü kimi qeyd olunur. Azərbaycanın 25 illik müstəqillik tarixinin 1993-cü ilin iyun ayından başlanan inkişaf yolundan bəhs edərkən bu fikri böyük fərəx və inamla qeyd edirik ki, bu tərəqqinin, inkişafın möhkəm təməli məhz ulu önder Heydər Əliyevin həkimiyətinin birinci dövründə, 1969-1982-ci illərdə qoyulub. Həmin dövrlərdə mətbuat azad olmasa da, bütün kütləvi informasiya vasitələri vahid ideoloji xəttə xidmət edib bu çərçivədən kənarə çıxmasa da reallıqlardan biri bu idi ki, həmin dönmədə ümummilli lider Heydər Əliyevin fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanda mətbuatın maddi-texniki bazası möhkəmləndirdi, yeni peşəkar jurnalist nəslə formalaşdırıldı. Bu möhkəm təməl Azərbaycan dövlət müstəqilliyini yenidən bərpa etdiqdən, daha dəqiq desək, ümummilli lider Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə ikinci dəfə hakimiyyətə qayıtdıdan sonra növbəti uğurların əldə olunmasında çox mü hüüm rol oynadı. Təbii ki, möhkəm təməl üzərində qurulan binanın növbəti mərtəbələrini ucaltmaq çətin deyil. Bu gün həmin binanın en yüksək mərtəbələrini görməyimizdən qürur hissi keçiririk. Əsas budur ki, cəmiyyətin güzgüsi olan mətbuat bu reallıqları olduğu kimi, heç bir qərəzə yol vermədən, obyektiv şəkildə ictimaiyyətə çatdırınsın.

Dövlətimizin başçısı möhtərem İlham Əliyevin “Bu gün ölkəmiz artan imkanları kütləvi informasiya vasitələrinin, o cümlədən milli mətbuatımızın inkişafı üçün kompleks tədbirlərin heyata keçirilməsinə şərait yaratmışdır. Kütləvi informasiya vasitələrinə dövlət dəstəyinin əsas məqsədi müstəqil, peşəkar, rəqabətədavamlı, eyni zamanda, milli şürə və vətənpərvərlik prinsiplərinə də dönmədən əməl edən media resurslarının formalasdırılmasıdır. Qlobal informasiya məkanının beynəlxalq ictimai rəyə təsirinin gücləndiyi müasir dövrə mətbuatımız Azərbaycan xalqının maraqlarını daim müdafiə etmeli, cəmiyyətimizin tərəqqisinə, dövlətimizin nüfuzunun daha da yüksəl-

məsinə öz töhfəsini əsirgəməməlidir” fikri Azərbaycan mətbuatının dünəninin, bu gününə ve gələcəyinə bir baxış, qarşıda duran vəzifələrin müəyyənleşdirilməsi üçün əsasdır. Əvvəldə də qeyd etdiyim kimi, tarixin yaddaşı, zamanın hakimliyi fonunda bu fikri böyük inam və qətiyyətə qeyd edə bilərik ki, Azərbaycan mətbuatı bu gün inkişafın yeni mərhələsini yaşayır. 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qaydan ulu önder Heydər Əliyevin Fərmanı ilə senzuranın ləğvi demokratik, dünyəvi və sivil dövlət quruculuğu yolunu tutan Azərbaycanın inkişaf strategiyasına uyğun olaraq bugünkü inkişaf yolumuza işq salmaqdadır. Bir sözə, azad mətbuatın inkişafına əngəl yaranan sünə məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması, qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, KİV-lərin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, mətbuat işçiləri ilə mütəmadi görüşlər ənənəsinin yaradılması, KİV-lərlə bağlı problemlərə operativ və prinsipial müdaxilə edərək həllinə nail olunması ulu önder Heydər Əliyevin azad sözə və jurnalist əməyinə münasibətini səciyyələndirən faktlardır. Məhz bu diqqət və qayığının nəticəsi olaraq, ulu önder Heydər Əliyev 2002-ci ildə “Jurnalistlərin dostu” mükafatına layiq görülmüşdür. Son 13 ildə Heydər Əliyev siyasetini və ənənələrini müasir dövrün tələblərinə uyğun uğurla davam etdirən ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev cəmiyyət həyatında mətbuatın rolunu yüksək dəyərləndirərək bildirir ki, hüquqi dövləti mətbutsız təsəvvür etmek qeyri-mümkündür. Ən əsası bu vacib məqam öncə çəkilir ki, müasir dünyada inkişaf etmiş ölkələrdə azad medianın səviyyəsi hər bir ölkənin səviyyəsini göstərir. Azərbaycanın qarşısında isə geləcəkde inkişaf etmiş ölkələrin sırasına daxil edilməsi kimi mühüm bir vəzifə durur. Belə olun halda Azərbaycanda media ilə bağlı məsələlər en yüksək səviyyədə öz həllini tapmalıdır. Bu, möhtərem Prezidentimiz İlham Əliyevin mətbuatın qarşısına qoyduğu əsas tələblərdəndir.

Keçilən yoluñ təhlili əsasında Azərbaycanın inkişaf etmiş ölkələr sırasında görmək istəyimiz reallıq olduğunu daha aydın görürük. Ulu önder Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycana rehbərliyi illərində həyata keçirdiyi çoxşaxəli isləhatların və onların son on üç ildə möhtərem Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsinin nəticəsi olaraq bu gün ölkəmizdə söz və mətbuat azadlığı sahəsindəki mövcud vəziyyət qabaqcıl demokratik ölkələrlə müqayisə edilə bilər. Azərbaycan KİV-lərin

sayına görə MDB və Şərqi Avropa ölkələri arasında lider mövqədə dayanır. Ölkəmizdə 4 minə yaxın kütləvi informasiya vəsitiesi dövlət qeydiyyatına alınıb. Xeyli sayda jurnalist təşkilatları və ictimai birləklər fəaliyyət göstərir. Sürətə inkişaf edən internet resursları vətəndaş cəmiyyəti quruculuğunun fəal iştirakçısına çevrilərək cəmiyyətimizin informasiyaya olan ehtiyacının ödənilməsində əhəmiyyətli rol oynayır. Ölkəmizdə internet azaddır, heç bir məhdudiyyət yoxdur. Internet istifadəçilərinin sayı 75 faizdən çoxdur. Son 13 ilin mühüm hadisələri sırasında 2005-ci ildə “Azərbaycan mətbuat işçilərinin təltif edilməsi haqqında”, “Azərbaycan mətbuat işçilərinə fəxri adaların verilməsi haqqında”, “Kütləvi informasiya vasitələrinə maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında” sərəncamları xüsusi qeyd etməliyik. Həmin ildə mətbuatın 130 illik yubileyinin respublikanın bütün bölgələrində yüksək səviyyədə qeyd olunması, jurnalistlərin fəxri adalarla mükafatlandırılması mətbuata diqqət və qayığının göstərilişini əsaslıdır. Azərbaycan milli mətbuatının 135 və 140 illik yubileyleri də dövlət başçısının biri-birindən əhəmiyyətli sərəncamları ilə yadda qaldı. Belə ki, möhtərem Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin sərəncamları əsasında kütləvi informasiya vasitələrinə birdəfəlik maliyyə yardımının göstərilməsi, onlarla jurnalistin fəxri adalar və “Tərəqqi” medalı ilə təltif edilməsi, mətbuat işçilərinin mənzil-meşət şəraitinin yaxşılaşdırılması və onlar üçün yaşayış evlərinin tikilimi məqsədilə dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Ehtiyat Fondundan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yəniden cənab Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə vəsaitinin ayrılması media ictimaiyyətinin rəhbərliyi qarşılığı mühüm hadisələr sırasındadır. Milli mətbuatın 138 illiyində dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə jurnalistlər üçün tikilən ilk bina istifadəye verildi. Mərasimdə dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin söylədiyi “Bildiyiniz kimi, bu evde menzil alan jurnalistlərin arasında müxtəlif mətbu organelərin nümayəndələri, müxtəlif siyasi baxışlara malik olan insanlar vardır. Bu da təbiiidir və bu təşəbbüs, burada aparılan bölgü bir dəha göstərir ki, Azərbaycanda heç bir sahədə ayrı-seçkiliyə yol verilmir və yol verilməlidir. Məhz buna görə hesab edirəm ki, cəmiyyətdə çox sağlam ab-hava vardır. Əlbəttə ki, jurnalistlərin peşəkarlığı, onların ictimai rəydəki fəaliyyəti bu sağlam ab-havanı daha da sağlam edəcəkdir” fikirləri ölkəmizdə mətbuatın azad, müstəqil olmasına, en əsası hansı mövqədə olmasından asılı olmayıraq bütün mətbu organelərə eyni yanaşmanın təsdiqidir. Möhtərem Prezidentimiz İlham Əliyev 2008-ci il 31 iyul tarixli “Azərbaycan Respublikasında kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi Konsepsiyası”nın təsdiq edilməsi haqqında Sərəncamı, bu sənədə uyğun olaraq dövlət başçısının 3 aprel 2009-cu il tarixli Sərəncamı əsasında Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñ yaradılması da azad mətbuatın inkişafına xidmət edən addimlərin əsas tərkib hissələrindəndir.

Məhz bu diqqət və qayığının nəticəsi

olaraq dövlətimizin başçısı İlham Əliyev iki dəfə “RUH” Azərbaycan Jurnalistləri Müdafiə Komitəsinin keçirdiyi soruya əsasən “Jurnalistlərin dostu” mükafatına layiq görürlər. “Jurnalistlərin dostu olmaq menim üçün böyük şərəfdir” söyleyen möhtərem Prezidentimiz İlham Əliyev bildirir ki, aldığı bu mükafatdan asılı olmayaq, bundan sonra da Azərbaycanda bu sahədə daha da böyük addimlər atılacaq: “Ölkədə müasir jurnalistikyanın formalşması işində Azərbaycan dövləti və Prezident kimi mən səyərimi əsirgəməyəcəyəm.” Ölkə Prezidenti bir daha təsdiqləyir ki, dövlətimiz demokratianın əsas attributlarından olan söz və məlumat azadlığının inkişaf etdirilməsində, KİV-lərin iqtisadi müstəqilliyinin gücləndirilməsində, ölkədə azad və plüralist medianın inkişafında maraqlıdır və qarşısında duran vəzifələri tam məsuliyyətlə və yüksək səviyyədə yerinə yetirirlər.

- *Heç şübhəsiz ki, ölkəmizin sürətlə inkişaf etdiyi, demokratikləşmə prosesinin dərinləşdiyi, cəmiyyət həyatının bütün sahələrinin yeniləşdiyi müasir dövrdə milli mətbuatımızın qarşısında yeni vəzifələr durur. Mətbuat organları dövlətçiliyimizin inkişafına xidmət missiyalarını hansı səviyyədə yerinə yetirirlər?*

- Azərbaycanın 25 illik müstəqillik tarixinin bələdçi olan mətbuat bu yoluñ heç də hamar olmadığının şahididir. Təbii ki, Azərbaycanın müstəqilliyini yenidən berpa etdiyi ilk illərlə bu günü müqayisə etdikdə müstəqilliyin saxlanılması, qorunması onun əldə edilməsindən nə qədər çətin olduğunu görürük. Bu gün Azərbaycan özünün unikal inkişaf modeli ilə dönyanın diqqətindədir. Etibarlı tərəfdəş kim mövqeyini günbegün möhkəmləndirir. Dünyanın en islahatçı, xoşbəxt ölkəsi, Cənubi Qafqaz regionunun parlayan ildəzü kimi tanınır və nüfuz qazanır. Hər zaman bu tələb öz aktuallığını saxlayır ki, ictimai fikrə təsir imkanları böyük olan yazılı və elektron KİV-lər ictimaiyyətin gözənlərini hansı səviyyədə yerinə yetirdiklərini düşünməli, hər gün özünə hesab verməlidir. Cəmiyyətin informasiya tələbatını yalan, qərəzlə, heç bir mənəbəyə əsaslanmayan məlumatlarla ödəməyə çalışan mətbu organa inamdan danışmaq qeyri-mümkündür. Mətbuatın əsas prinsipləri obyektivlik, qərəzsizlik, vətənpərvərlik olmalıdır. Bu üç amilin vəhdətliyinə əsasında daha dolğun, ölkənin bu günü və gələcəyi üçün daha önemli məsələlərin müzakirəsinə və həllinə xidmət edən yazıları oxucuya çatdırmaq, verilişləri tamaşaçıya təqdim etmək olar. Amma çox təessüflər olsun ki, bu prinsipləri fəaliyyətlərində arxa plana keçirən mətbuat organları vardır. Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, ölkə daxilində təbii ki, müxtəlif baxışlar, müxtəlif siyasi meyillər vardır. Burada müzakirələr təbiiidir. Hər bir normal cəmiyyətdə bu, olmalıdır. Ancaq biz dövlət maraqlarımızı üstün tutmalı, dövlətçiliyimizin inkişafına öz töhfəmizi verməliyik. Bu baxımdan jurnalist peşəkarlığı, ən əsası onun vətənpərvərlik duyuları əsasdır.

Ardı Səh. 6

Azad mətbuatın inkişafı jurnalist məsuliyyətini daha da artırır

*YAP Siyasi Şuranın üzvü, "İki sahil" qəzetiñin baş redaktoru
Vüqar Rəhimzadənin yap.org.az-a müsahibəsi*

Əvvəli səh. 5

2014-cü ilin avqustun əvvəlində Ermənistan-Azərbaycan dövlət sərhədində və qoşunların təmas xəttində müşahidə olunan gərginlik bəzi kütłəvi informasiya vasitələrinin, xüsusilə internet resurslarının qanunvericiliyin təhləblərinə zidd və qeyri-peşəkar fəaliyyətini, habelə aidiyəti dövlət orqanlarının informasiyanın verilməsinə məsul olan struktur bölmələrinin öz funksiyalarını lazımi səviyyədə yerinə yetirə bilməməsini açıq nümayiş etdirmişdir. Həmin ərefədə Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının rəhbəri, akademik Ramiz Mehdiyevin yanında dövlət orqanlarının informasiyanın verilməsinə məsul struktur bölmələrinin və kütłəvi informasiya vasitələri rəhbərlərinin müşavirəsində də cəbhə xəttində vəziyyət barədə yanlış məlumatlar, hərbi hissələrimizin dislokasiyası və hərəkəti, həlak olmuş hərbçilərin sayının sünə şəkildə işirdilməsi və bu mövzuda müxtəlif spekulativ informasiyaların yayılması, cəbhə bölgəsində yaşayan əhalinin və ölkə ictimaiyyəti arasında çəşqinliq yaratmaq cəhdləri, düşmənin maraqlarına xidmət edən məlumatların sizdiriləsi və s. barədə konkret faktlar göstərilərək, xəbərdarlıq edilmişdir. Bildirlmişdir ki, dövlətin hərbi, xarici-siyasi, iqtisadi, kəşfiyyat, eks-keşfiyyat və əməliyyat-axtarış fəaliyyəti ilə bağlı, dövlət tərəfindən mühafizə edilən və yayılması Azərbaycanın təhlükəsizliyinə ziyan vura bilən məlumatlar dövlət sirri kateqoriyasına şamil edilir və onların ictimailəşdirilməsi qanuna müvafiq məsuliyyət yaradır. Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Ermənistan Respublikası Silahlı Qüvvələri ilə təmas xəttində bəzi təhlükəsizlik tədbirləri haqqında" Sərəncamında da bildirilir ki, əsəssiz, ictimai rəyi əks etdirməyən təxribat xarakterli məlumatların karşısının alınmasında güclü vasitə olan informasiya təhlükəsizliyinin təminatı Azərbaycan həqiqətlərinin olduğu kimi dünyaya çatdırılması baxımından daha önemlidir.

Təbii ki, bu günümüzün əsas çağırışlarından biri informasiya təhlükəsizliyinin təmin edilməsidir. Dövlətin, cəmiyyətin və vətəndaşların həyatında informasiyanın, informasiya resurslarının və texnologiyalarının rolunun artması informasiya təhlükəsizliyi məsələlərini hər zaman öndə saxlayır. Möhtərem Prezidentimiz İlham Əliyevin "Informasiya təhlükəsizliyi sahəsində fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi haqqında" Fərmanı bu sahədə mövcud problemlərin həllində mühüm mexanizmdir.

Daim bu reallıq qeyd edilir ki, hər bir demokratik cəmiyyətdə müxalifətin olması mütləqdir. Amma müxalifəcilik dövlət maraqlarına, xalqın mənafeyinə zidd addımların atılması kimi qəbul olunmamalıdır. Bir məqamı unutmayaq ki, hansı sahədə çalışmağımızdan, siyasi əqidəmizdən, məsuliyyətimizdən asılı olmayaraq hər birimiz bu ölkənin vətəndaşılığımız. Vətəndaşlıq təsəbbəkəsini qorunmalı, bir vətəndaş olaraq üzərimizə düşən vəzifəni yüksək səviyyədə yerinə yetirməyə çalışmalıyq. Həqiqət çarçısı olan mətbuat dövlətçilik maraqlarını hər şeydən üstün tutmalı, Azərbaycan reallıqlarının ölkə və dünya ictimaiyyətinə olduğu kimi çatdırılmasına öz töhfəsini verməlidir.

Bir məqamı da unutmayaq ki, informasiya bolluğuñda daha dəqiq və keyfiyyətli informasiyanın seçimi çətinlik yaratdıqından, bu informasiyanın ictimai fikrə müsbət və mənfi təsirinin fərqində olmalıdır.

- *Vüqar müəllim, mətbuatın inkişafında əsas amillərdən biri də jurnalist peşəkarlığıñın və məsuliyyətinin artırılmasıdır. Bu istiqamətdə görülən tədbirləri necə dəyərləndirirsınız?*

- Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyev çıxışlarında daim jurnalist peşəkarlığına və məsuliyyətinə xüsusi diqqət yönəldir. Möhtərem Prezidentimizin jurnalistlər üçün tikilmiş binada mənzillerin paylanması mərasimində söylədiyi fikirləri bir daha xatırlatmaq istərdim: "Jurnalistlərin məsuliyyəti də əlbətə ki, daim müzakirə mövzusudur. Xüsusilə azad metbuat olan halda jurnalistlərin məsuliyyəti ön plana çıxır. Mən şadam ki, son illər ərzində bu istiqamətdə müsbətə doğru irəliləyiş vardır, jurnalistlər öz məsuliyyətini daha da dolğun şəkildə dərklər, mətbuatda gedən, həqiqəti əks etdirməyən təhqirəmiz yazırlara da az-az rast gəlmək olur. Bu da jurnalistlərin məsuliyyətindən xəber verən amillərdir. Eyni zamanda, müasir cəmiyyətdə, internet dövründə hər hansı bir yalan məlumatın ömrü uzun ola bilməz. Ona görə jurnalistlərin məsuliyyəti hesab edirəm ki, gələcəkdə də daim diqqət mərkəzində olmalıdır. Bilirəm ki, jurnalist ictimaiyyəti, Mətbuat Şurası bu məsələləri daim diqqət mərkəzində saxlayır. Necə ki, hər bir insan qanun qarşısında, cəmiyyət qarşısında məsuliyyət daşıyır, əlbətə, jurnalistlər də bu məsuliyyəti daşımalarılar və eyni zamanda, onların məsuliyyəti belək də dəhə da çox olmalıdır." Dövlətimizin başçısı, eyni zamanda, bu inamı ifadə edir ki, media sahəsində gələcək inkişafı müstəqil, sözün əsl mənasında, müstəqil medianın gücləndirilmesində görürəm.

Jurnalist peşəkarlığının artırılması istiqamətdə addımlar davamlıdır. Möhtərem Prezidentimiz İlham Əliyev jurnalistlərin vətənpərvər olmalarını ən vacib amil kimi diqqətə çatdırır: "Bütövlükde Azərbaycan jurnalistikasına öz dövlətinə, xalqına, dövlətçiliyinə bağlıdır. Xüsusilə gənc müstəqil dövlətlərdə vətənpərvərlik hissələri dəha da güclü olmalıdır və daim mən bu məsələ ilə bağlı öz fikirlərimi bildirirəm. Bir daha demək istəyirəm ki, bu, sadəcə olaraq bir şurə, bir söz deyil, bu, zərurətdir. Bütün gənclərimiz vətənpərvərlik ruhunda böyükəlidir, tərbiyə almalıdır və jurnalistikanın bu sahədə çox böyük rolü vardır."

Azərbaycanın müharibə şəraitində yaşıdığını nəzərə alsaq, bu gün cəmiyyətin yazılı və elektron KİV-lərdən gözləntilərinin nəden ibarət olduğunu daha aydın göra bilərik. Möhtərem Prezidentimizin yuxarıda qeyd etdiyimiz fikrindən də göründüyü kimi, ölkəmizdə jurnalist peşəkarlığı və məsuliyyəti heç də aşağı səviyyədə deyil. Amma əger zaman dəyişirse, qarşıya yeni tələblər çıxırsa, səzsüz ki, cəmiyyətin güzgüsü olan mətbuat da təkmilləşdirilməli, jurnalist peşəkarlığı və məsuliyyəti dəha da artırılmalıdır. Bu istiqamətdə Mətbuat Şurasının, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütłəvi Informasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun

əldə etmək üçün oxumağa, radioya qulaq asmağa, televiziyanı izləməyə ehtiyac yaranırsa, bu gün artıq həyatımızın ayrılmaz parçasına çevrilən, müxtəlif qurumlar, insanlar arasında münasibətlərin yaranmasında xüsusi rol olan sosial şəbəkə, daim yenilənən xidmət sahələri ilə insanları təecübələndirən, uzaqları yaxın edən, informasiya məkanında inqilab adlandırılaraq, cəmiyyətin hər üzvünü hadisələr haqqında məlumatlaşdırılan internet ictimai rəyin formalasdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Əsas məsələ internetdən istifadə zamanı informasiya məsuliyyətini dərinəndə dərklədib, məlumatların ictimaiyyətə çatdırılmasında, auditorianın formalasdırılmasında peşəkarlığın səviyyəsini qorumaqdır.

- *Vüqar müəllim, ölkəmizin çoxsaylı mətbu organeları sırasında öz dəstxət ilə seçilən "İki sahil" qəzeti bu günlərdə 25 illiyini qeyd etdi. Rəhbərlik etdiyiniz qəzeti keçidi yolu necə şəhər edardınız və gələcək üçün hansı bazanı formalasdırıldığını göstərə bilərdiniz?*

- "İki sahil"ın yaranmasının ölkəmizdə ictimai-siyasi durumun gərgin olduğunu, Azərbaycanın böyük faciələrlə üz-üzə qaldığı bir vaxta təsadüf etdiyini nəzərə alsaq, dövlətə xidməti fəaliyyətinin esas principinə çevrən, "düzü düz, əyrini əyri" yazmayı qarşısına məqsəd qoyan mətbuat orqanı üçün hansı çətinliklərin, təzyiqlərin mövcudluğunu aydın təsəvvür etmək mümkündür. "İki sahil" o dövrün realillərini ictimaiyyətə çatdırımaqdan çəkinmədi. Öz ideallarına sadiq qalaraq sınaqlardan şərəflə çıxdı. Qəzetiñin sehifələrində Azərbaycanın bu günü və gələcəyi namına dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin hakimiyətə qayıdışının vacibliyi qeyd olundu. Azərbaycan xalqının böyük əksəriyyətinin idarəsinin ifadəsi olan 91 nəfər ziyanının ümummiliyi Heydər Əliyev "Azərbaycan Sizin sözünüzü gözləyir" sərlövhəli müraciəti qəzetiñin sehifələrində geniş yer aldı. Müraciətdə də bu fikir xüsusi qeyd olundu ki, indiki vəziyyətdə bu çetin, məsuliyyətli işi respublikada öz üzərinə götürməyə qadir yeganə şəxs Sizsiniz. Aydındır ki, bu müraciətin əsas məqsədi geniş xalq kütlesini əhatə edəcək çox böyük, güclü, nüfuzlu və işlek bir partianın yaradılması, ona ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərlik etməsi idi. Müraciətdə Ulu Öndər xitabən bu əminlik də ifadə olunmuşdu ki, yalnız Sizin rəhbərliyiniz sayesinde yaratmaq istədiyiniz Yeni Azərbaycan Partiyası qarşısına qoyduğu məqsəde çatar, respublikanın bütün zümrələrindən olan xalq kütlesini öz ətrafında birləşdirək Azərbaycanın siyasi, iqtisadi həyatında mövcud olan boşluğu dolduracaq, dövlət quruculuğunu işində öz layiqli töhfəsini verə biləcək. Ümummili Lider Azərbaycan ziyanlılarının müraciətinə cavabı ilə bir daha xalq həmrəyliyini nümayiş etdirdi. Yaradılacaq partianın fealiyyətində feal iştirak etməyə hazır olduğunu bildirən ümummili Lider Heydər Əliyev bu inamı ifadə etmişdir ki, belə partiya Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında feal iştirak edərək yeni, müstəqil Azərbaycan dövlətinin möhkəmləndirilməsində və inkişafında tarixi rol oynaya bilər.

- *Dövrün tələblərindən biri də internet jurnalistikasının inkişafıdır. Bunuyla bağlı fikirlərinizi bilmək istərdik...*

- İformasiya cəmiyyəti elə cəmiyyətdir ki, burada əhalinin böyük hissəsi müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə informasiyanın istehsalı, saxlanması, emalı və ötürülməsi ilə məşğul olur. Artıq virtual məkanın yaratdığı imkanlar hesabına bir ölkədə yaşamaqla digər ölkədə cəreyan edən hadisələr barədə dolğun məlumat eldə etmək mümkündür. Müasir texnologiyalar imkan verir ki, fiziki imkanları məhdud olan şəxslər də internet vəsietsilə jurnalist kimi fealiyyət göstərsinlər. Bütün bunlar internet jurnalistikasının əhatə dairəsinin genişlənməsini, inkişafını stimullaşdırın əsas amillərdəndir. Müqayisəli təhlillər fonunda bir daha təsdiqlənir ki, zaman dəyişikcə təkmilleşmə bir tələb kimi ortaya qoyulur. Əvvəller insanlarda informasiya

Azad mətbuatın inkişafı jurnalist məsuliyyətini daha da artırır

YAP Siyasi Şuranın üzvü, "İki sahil" qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadənin yap.org.az-a müsahibəsi

Əvvəli Sah. 6

Bu gün ölkənin ictimai-siyasi həyatında aparıcı rol oynayan, sıralarında 700 minə yaxın üzvü birləşdirən Yeni Azərbaycan Partiyasının 1992-ci ildə yaranmasını zərurətə çevirən həmin dövrün realıqları oldu. Bütün bu keçilən yol "İki sahil" qəzətində geniş işıqlanıldı, ictimaiyyət nümayəndələrinin fikir və mülahizələri, rəyləri dərc olundu, ümumi fikir bu oldu ki, ulu önder Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyətə qayıdışı ilə Azərbaycanın müstəqillik tarixinin yeni sehifəsini yazdı. Azərbaycan parçalanmaqdə xilas oldu, yeni Azərbaycan quruldu. İllər bir-birini əvəzlədikcə Azərbaycan uğurları ilə dönyanın diqqətində dayandı. Qısa zamanda sabitlik diyarına çəvrilən ölkəmiz eyni zamanda əməkdaşlıq məkanına çevrildi. "İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeye qadır" bəyan edən ulu önder Heydər Əliyevin 22 il əvvəl əsasını qoymuş yeni neft strategiyası, bu strategiyanın təməlində dayanan "Ösrin müqaviləsi" Azərbaycanın bugünkü və gələcək yoluna işq saçır. Azərbaycanın zəngin təbii resurslarının dünya bazarlarına çıxarılması, neft gəlirlərinin ölkəmizin hərtərəfli inkişafına, xalqımızın rifahının yüksəlməsinə sərf edilmesi Ulu Öndərin gələcəyə hesablanmış fealiyyətində əsas yer tuturdu. SOCAR-in təsisçiliyi ilə fealiyyət göstərən "İki sahil" ölkəmizin hərtərəfli inkişafının təməl daşı olan iqtisadi sahədə, o cümlədən neft-qaz sektorunda qazanılan uğurların təbliğatçısına çəvrilərək, bu gün də bu missiyani uğurla yerinə yetirir.

1994-cü il sentyabrın 20-də ümummilli lider Heydər Əliyevin qətiyyəti ilə imzalanan "Ösrin müqaviləsi" ilə icrasına başlanan qlobal enerji layihələri beynəlxalq əməkdaşlığı genişləndirmək xərəci səməyələrin ölkəyə getirilməsi prosesini gücləndirdi. Enerji təhlükəsizliyi məsələlərinə diqqəti artırmaqla iqtisadi yüksələşinin təməli qoylan Azərbaycan müstəqil siyaset yeridi. Vaxtılıq çoxlarına əfsanə kimi görünən Bakı-Tbilisi-Ceyhan və Bakı-Tbilisi-Ərzurum neft-qaz layihələri reallığa çevriləməklə, bu gün artıq regional müstəvidən çıxıb, qlobal xarakter daşıyır. Möhtərəm Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, bu layihələr olmasaydı, bu gun "Cənub Qaz Dehlizi"ndən səhbət gedə bilmez, Avropanın enerji təhlükəsizliyi məsələləri tamamilə başqa istiqamədə hell olunardı: "Bu gün əldə edilmiş uğurlar əsasında gələcəyə baxırıq. O gələcəyə ki, qarşımızda yeni imkanlar, yeni üfüqlər açılır."

Uğurlar biri-birini əvəzlədikcə dövlətə və dövlətçiliye xidmət yolu nu tutan "İki sahil" qəzətinin sahifələrdə müşahidə olunan informasiya boluğu diqqətdə yayılmır, oxucu auditoriyası daha da genişlənir. Qəzətin hər sayında dövlətimizin uğurlu iqtisadi siyasəti nəti-

Mətbuat işçiləri üçün yaşayış binasının tikintisinin davam etdirilməsi məqsədilə üç milyon manat ayrılib

Prezident İlham Əliyev mətbuat işçiləri üçün yaşayış binasının tikintisinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Sərəncam imzalayıb. AZERTAC xəber verir ki, Sərəncama əsasən, Azərbaycan mətbuat işçilərinin menzil şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün inşa olunan yaşayış binasının tikintisinin davam etdirilməsi məqsədilə 2016-cı il dövlət bütçəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütüvə İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu üç milyon manat ayrılib.

Mariya Zaxarova: Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı proses dinamikliyini itirməyəcək

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı proses çox intensiv başlayıb və dinamikliyini itirməyəcək. Bu fikri Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmetinin rəhbəri Mariya Zaxarova keçirdiyi brifinqdə bildirib. XİN rəsmisi qeyd edib ki, münaqişənin həlli ilə bağlı Rusiya Federasiyası rəhbərliyinin də iştirak etdiyi danışqalar prosesi və ona verilən impuls dayanmamalıdır. Münaqişənin həlli prosesine Türkiyənin də cəlb edilməsinə dair məsələyə münasibət bildirən M.Zaxarova deyib ki, hər hansı konstruktiv köməyə konstruktiv qarşılıqlı fealiyyət nöqtəyi-nəzərində baxmaq olar. Əgər dövlət və ya döv-

Azərbaycanda nəşr olunan qəzetlərə birdəfəlik maliyyə yardımına ayrılib

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda nəşr olunan qəzetlərə birdəfəlik maliyyə yardımına ayrılmış haqqında Sərəncam imzalayıb. AZERTAC xəber verir ki, Sərəncama əsasən, Azərbaycanda nəşr olunan qəzetlərə birdəfəlik maliyyə yardımını göstərmək üçün 2016-cı il dövlət bütçəsində nəzərdə tutulmuş Prezidentin ehtiyat fondundan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütüvə İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu bir milyon manat ayrılib.

Elmar Qasımov Qafqaz Universitetinin kollektivinə təqdim olundu

Baki Ali Neft Məktəbinin idarəciliyinə verilmiş Qafqaz Universitetində keçirilən tədbirdə Beynəlxalq Təhsil Mərkəzi idarə Heyətinin sədri Xalik Məmmədov Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımovu Qafqaz Universitetinin kollektivinə təqdim edib. BANM-dan SİA-ya verilən məlumatata göre, SOCAR-in vitse-prezidenti Xalik Məmmədov bildirib ki, idarəciliyin deyişməsi sistemin effektivliyinin daha da artırılmasını nəzərdə tutur. Vitse-prezident Qafqaz Universitetinin sabiq rektoru Ahmet Saniç 11 il ərzində göstərdiyi fealiyyət və uğurlarına görə teşəkkür edərək, ona bundan sonra qazandığı ugurlar arzulayıb. Xalik Məmmədov Qafqaz Universitetində sistemin deyişməcəyini, hətta bundan sonra da inkişaf edəcəyini vurğulayıb. O, bildirib ki, universitetdə bütün fakültələr olduğu kimi qalacaq və tələbə qəbulu davam etdiriləcək. Universitetin idarə edilməsine yəni təyin edilmiş Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımov bildirib ki, bundan sonra Ali Neft Məktəbi ilə yanaşı, Qafqaz Universitetinin inkişaf etdirilməsi onun qarşısında duran məsələlərdən olacaq. Elmar Qasımov Universitetin inkişafı üçün çalışacağını deyib. Qafqaz Universitetinin sabiq rektoru Ahmed Saniç kollektiv qarşısında çıxış edərək qarşidakı fealiyyətlərində onlara müvəffəqiyətlər arzulayıb. Ahmed Saniç vurğulayıb ki, Qafqaz Universiteti bundan sonrakı mərhələlərdə daha da inkişaf edəcək.

Kənd təsərrüfatı naziri Lerikdə cənub bölgəsindən olan vətəndaşları qəbul edib

Mərkəzi icra hakimiyyəti organları rəhbərlerinin şəhər və rayonlarda vətəndaşların qəbul cədvəlinə uyğun olaraq, kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov iyulun 21-də Lerik şəhərində Astara, Lenkoran, Lerik, Masallı, Yardımlı və Cəlilabad rayonlarından olan vətəndaşları qəbul edib. AZERTAC xəber verir ki, nazirliyin idarə və tabeli qurumlarının rəhbərlerinin də iştirakı ilə keçirilən qəbulda 30 nəfərin müraciətinə baxılıb. Qəbulu gələn vətəndaşların müraciətləri esasən fermerlərə güzəştli kreditlərin verilməsi, əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təmin edilməsi, kənd təsərrüfatı texnikalarının alınmasına kömək göstərilməsi və texniki təminatın artırılması, pay torpaqları ilə bağlı yaranmış problemlərin həlli, ixtisasə uyğun işlə təmin olunma və digər məsələlərlə bağlı olub. Nazir Heydər Əsədov vətəndaşların müraciətlərini, şikayət və təkliflərini dinleyərək, hərtərəfli öyrənilmesi və qanunvericiliyə uyğun tədbirlərin görülməsi üçün nazirliyin müvafiq strukturların rəhbərlerine tapşırıqlar verib. Vətəndaşların müraciətlərinin bir qismi yerindəcə həllini tapıb, qaldırılan digər məsələlər isə araşdırılması üçün nəzərətə götürülüb. Nazirliyin fealiyyət dairesinə aid olmayan müraciətlər isə müvafiq qurumlara çatdırılmaq üçün qeydiyyata alınıb.

Ondoqquzuncu yüzillikdə "Əkinçi" dən başlanan mübarizələrlə dolu yolun 141-ci ildönümünü qeyd edirik. Tarixə nəzər salanda, bu yolun başlangıcında Azərbaycan mətbuatında əbədi iz buraxan Həsən bəy Zərdabının işiqlı siması, nurlu əməlləri ilə üz-üzə da yanır. Azərbaycana olan sonsuz məhəbbəti, xalqına, millətinə xidmət etmək arzusu onun belə bir mətbuatın təməl daşını qoymasına getirib çıxır. Doğma ana dilində qəzətə böyük ehtiyac duyuluğu zamanda fədakarcasına, minbir zəhmətlə, əzab-əziyyətlə 1875-ci ilin 22 iyulunda Bakıda qubernatorun mətbəəsində Azərbaycan dilində "Əkinçi" qəzeti-nin nəşrinə nail olan Həsən bəy bu mətbü orqanla milli mətbuatımızın əsasını qoymuş oldu. Bu elə bir dövridi ki, zamanla məqsəd-məslək arasında bir uçurum və ziddiyet var idi. Milli ruhda, milli dildə qəzet çıxarmaq üçün hökumətdən icaza almaq çətin və illərin bahasına mümkün idi. Reallıqları nəzərə alaraq çətin bir yolda çox əmək və zaman itirəcəyini Zərdabi yaxşı başa düşürdü: "Bəs qəzeti necə çıxardım? Pul yox, yazıçı yoldaş yox, çapxana yox, hürufat yox, bir-iki yüzdən artıq oxuyan da olmayacaq. Dövlət tərəfindən izn almaq da ki, bir böyük bələdir".

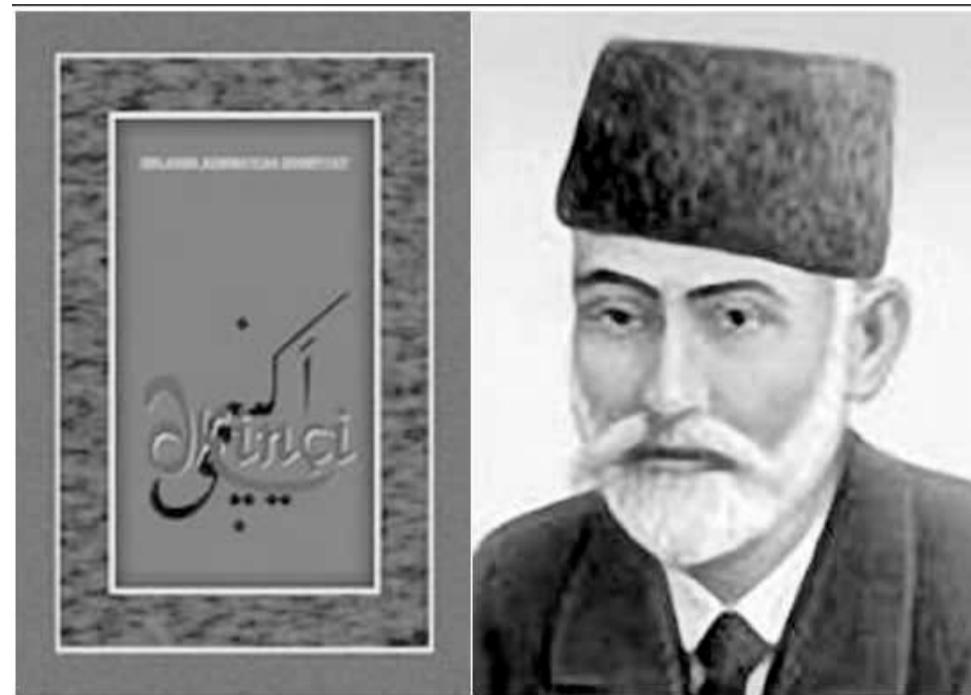
Azərbaycanın o zamankı tarixi inkişaf səviyyəsində ən təsirli, ən münasib vasitələrdən biri mətbü söz olduğunu dərək edən Həsən bəy Zərdabi "Əkinçi" qəzeti-nin nəşrinin əhəmiyyətini çox aydın dərək etdiyindən, hər bir əzab qatlaşdı və zəhməti bəhrə verdi. XIX əsr Azərbaycan içtimai-siyasi həyatının aynası olan və cəmi 56 nömrəsi çıxan qəzet 1875-ci ilin 22 iyulundan 1877-ci ilin 29 sentyabrına qədər çapını davam etdirərək, ayda iki dəfə 300-400 tirajla nəşr olundu.

"Əkinçi"nin dəsti-xətti bir ideya üzərində qurulduğundan, bu qəzeti maarifpərvər və demokratik ruhlu qələm sahibləri celb olundu. Onlar öz sözlərini dolayı yolla olsa belə, bu qəzeti vasitəsilə xalqa çatdırıbildilər. Qısa bir zamanda "Əkinçi"de Moskvadan Nəcəf bəy Vəzirovun, Əsgər ağa Goranının, Şamaxıdan Məhəmmətdağlı Əlizadə Şirvanının, Seyid Əzim Şirvanının şeirləri və Mirzə Fətəli Axundovun "Vəkili-naməlumi millet" imzası ilə məqalələri dərc olundu.

BİZ MÜŞƏLMANLAR ELMDƏN VƏBA NAXOŞLUĞUNDAN QAÇAN KİMİ QAÇIRIQ, HƏTTA PADŞAHLIQ XƏRCİ İLƏ DƏ OXUMAQ İSTƏMİRİK..."

Hər nömrəsində xalqı maarifləndirmək ideyası ilə oxucuların görüşüne gələn "Əkinçi" xalq danışq dilində öz fikirlərini geniş bir təbəqəyə çatdırır. "...Hər ildə on qəzeti oxuyandan birisi oxuduğunu qansa, onların qədəri ilbəil artar", - deyen Həsən bəy bu işlə çox böyük və məsuliyyəti bir işə imza atdı və bu imza Azərbaycanın tarixində yeni bir səhifəni açmış oldu. "...zəmanət dəyişilib. İndi güc və ığidlıq əyyami deyil, elm əyyamıdır" - deyərək milləti elmin qapılarını açmağa çağırıldı. Azərbaycan xalqının maariflənməsi, elmə və təhsilə yiyələnməsi Həsən bəy Zərdabını daim narahat etdiyindən, o, bu məsələyə geniş məkandan yanaşaraq, müqayisələr aparır və oxucuların bu haqda təfsilati ilə məlumatlandırır. Qəzeti "Daxiliyyə" bölümündə yazılın məqalələrdən birində dünən ya ölkələrində, eləcə də Azərbaycanda təhsil alan uşaqların sayı barədə məlumat verərək yazır ki, Rusiya dövlətinin 80 milyon xal-

141 il böyük tarixi yol keçən milli mətbuatımız

"...Hər ildə on qəzeti oxuyandan birisi oxuduğunu qansa, onların qədəri ilbəil artar"

Həsən bəy Zərdabi

qıdan bir milyon məktəbxanalarda oxuyan şagirdləri var: "Amma qeyri vilayətlərde, məsələn, Yeni Dünya, yeni Amerika qitesində cəməhiri-müttefiq yəyərlərində hər 15 adamdan birisi oxuyur. Pəs Rusiya elm təhsil etməkdə qeyri millətlərden geri qalıb. Bu axırazaman on illik müddətində Rusiya oxumaqda çox tərəqqi edib... Bizim quberniyada birçə Badkubə gimnaziyası var ki, onda 500 oxuyan, o cümlədən, 250-si rus, 150-si erməni və 100-ü müsəlmandır. 33 zikr olan müsəlmanlardan padşahlıq xərci ilə pansionda oxuyur, baqısı öz xərcləri ilə oxuyurlar. O cümlədən, 30-acan Badkubə əhlidir ki, əvvəlinci klassa giribdirlər, rus dili öyrənib sonra öz dadistələrinə meşgul olsunlar. Əlbəttə, onları elm təhsil edən hesab etmək olmaz. Pəs bizim məktəbxanaxalarımızda oxuyanlar rus, erməni və qeyri millətlərdir. Biz müsəlmanlar elmdən vəba naxoşluğundan qaçan kimi qaçıraq, hətta padşahlıq xərci ilə də oxumaq istəmirik..."

Həsən bəy çox böyük təəssüf hissi ilə "Ey müsəlmanlar, heç mürüvvetdirmi ki, təməm dünya bizim qonşularımız ilə belə elm təhsil etməyə səy etsinlər ki, zindəganlıq cəngində düşmənə faiq gəlsinlər, amma biz-lər "Allahdan buyuruq, ağızma quyrug" deyib duraq?"-deyərək ən böyük dərd içinde ağrıacını yaşıyır və nicatın təhsildən başladığını gözləbilirdi. Bu haqda yazdıqca üreyi boşalmışdır.

"ƏKİNÇİ" BİR QARANQUŞ KİMİ İLK MILLİ MƏTBUATIMIZIN TARİXİNİ YAZDI

"Əkinçi"yə qədər azərbaycanlılar dünya haqqında məlumatı və yeni xəbərləri əsasən əlyazma səyahətnamələrdən, uzaq ellərdən gələn qasidlərdən, xarici səfirlərdən, tacirlərdən və s. alırdılar. Qəzeti "Əkin" və "Ziraət xəberləri", "Elm xəberləri", "Məktubat" və s bölmələrində artıq oxucular qəzeti vasitəsilə da-

lərin her biri bir məktəb rolundadır və "Əkinçi" bir qaranquş kimi ilk milli mətbuatımızın tarixini yazmış oldu.

AZƏRBAYCAN MƏTBUATI "ƏKİNÇİ" ƏNƏNƏLƏRİNDƏN BƏHRƏLƏNİR

Azərbaycan müstəqilliyini qazandıqdan sonra yeni demokratik mətbuatımız azadlıq və müstəqillik dəyərlərinin təbliğçisinə çevrildi. 1993-cü ildən başlayaraq KİV-in inkişafında əldə olunmuş nailiyətlər Ümummülli Liderin bu sahəye müstəsna diqqət və qayğısı nəticəsində gerçəkləşdi. Ulu Önder Heydər Əliyevin milli mətbuatə olan münasibəti və qayğısı nəticəsində formalşma və inkişaf prosesində bir sıra təbii və sünə maneələrlə üzleşmiş azad, demokratik mətbuatımızın cəmiyyətin operativ, obyektiv informasiyaya tələbatını cavablandırımağa nail oldu. Ulu Önder Heydər Əliyev KİV-in maddi-texniki bazasının yeniləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi, sərbəst fəaliyyət üçün əlverişli şərait yaradılması ilə bağlı həyata keçirdiyi ardıcıl, məqsəd-yönlü tədbirlər milli mətbuatımızın tarixinin mühüm faktlardır. Jurnalıstların dostu adını qazanmış Ulu Önder Heydər Əliyev böyük cəsarətlə əvvəlcə hərbi senzurani, 1998-ci ilde isə, bütövlükdə KİV üzərində dövlət senzurasını ləğv etdi. Dahi Önder Heydər Əliyevin 1998-ci il 16 avqust tarixli "Azərbaycan Respublikasında söz, düşüncə və informasiya azadlığının təmin edilmesi tədbirləri haqqında" Fərmanı ilə ölkədə kütłəvi informasiya vasitələri üzərində senzura ləğv edildi. Bu Fərman kütłəvi informasiya vasitələrinin sürtüli inkişafına ciddi təkan verdi.

Ulu Önder Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev söz və mətbuat azadlıqlarının inkişafını respublikanın demokratikləşməsi prosesinin vacib amili kimi deyərləndirir. Ölkəmizdə mətbü nəşrlerin sərbəst fəaliyyətinə, jurnalıstların öz iradələrini azad şəkildə ifadə etmələrinə bütün imkanlarının yaradılmasına tam şərait var. 2005-ci il 21 iyul tarixində "Azərbaycan mətbuat işçilərinin təltif edilməsi haqqında", "Azərbaycan mətbuat işçilərinə fəxri adların verilmesi haqqında", habelə "Kütłəvi informasiya vasitələrinə maliyə yardımı göstərilməsi haqqında" sərəncamların imzalanması jurnalıstların əməyinə yüksək qiymətin təzahürüdür. Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 31 iyul tarixli "Azərbaycan Respublikasında kütłəvi informasiya vasitələrinə birdefəlik maliyyə yardımı göstərilməsi haqqında", eləcə de "Azərbaycan Respublikasında kütłəvi informasiya vasitələrinin inkişafına dövlət dəstəyi konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki, ölkəmizdə mətbuatı göstərilen dövlət qayğısı davamlı və sistemli səciyyə daşıyır. Dövlət başçısının 2009-cu il 3 aprel tarixli "Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütłəvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduñun yaradılması haqqında" Sərəncamı da, məhz konsepsiyanın təsdiq edilmesi haqqında" sərəncamları isə təsdiqleyib ki

Qlobal iqtisadiyyatda və maliyyə bazarında cərəyan edən hadisələrdən sonra Azərbaycan iqtisadiyyatında da yeni keyfiyyət dəyişiklikləri baş verdi və bütövlükdə, milli maraqlarımızı müdafiə edəcək yeni iqtisadi əsasların formallaşması üçün müvafiq şərtlər yarandı. Buna görə də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən ölkəmizin maliyyə-iqtisadi vəziyyətinin daha da yaxşılaşdırılması, qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olunması və ölkə iqtisadiyyatına yeni dinamizm qazandırılması üçün silsilə tədbirlər həyata keçirildi. Prezident İlham Əliyev bəyan etdi ki, 2016-ci il dərin isləhatlar ili olacaq. İyulun 18-də isə Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Referendum Aktının layihəsi rəy verilməsi üçün Konstitusiya Məhkəməsinə təqdim edildi. Bu layihədə əksini tapan məsələlər sahibkarlıq, insan hüquqları, təhlükəsizlik, idarəetmə və digər sahələrdə müasir dövrün çağırışlarına cavab verən isləhatların həyata keçirilməsini təmin edəcək. Bu, sadalanan istiqamətlərdə yeni keyfiyyət dəyişikliklərinin yaranmasına səbəb olacaq.

Milli təhlükəsizliyimizi təhdid edə biləcək birliklərin yaranmasına konstitusion qadağa gələcək

İlk növbədə qeyd edək ki, layihədə təhlükəsizlik məsələlərindən bəhs edilib. Qeyd edilib ki, 58-ci maddənin IV hissəsinin birinci cümlesi aşağıdakı redaksiyada verilsin: "Azərbaycan Respublikasının bütün erazisində və ya her hansı hissəsində qanuni dövlət hakimiyyətini zorla devirmək məqsədi, cina-yət hesab edilən digər məqsədlər güdən və ya cinayətkar üsullardan istifadə edən birliklər qadağandır".

Milli dövlətin təhlükəsizliyinin təmin ediləsi üçün hazırkı mərhələdə müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi zəruri və prioritətdir. Nəzərə alsaq ki, hazırda regionda və dünyada olduqca mürekkeb proseslər baş verir və bunlar milli dövlətlərin mövcudluğuna ciddi təhdidlər yaradır, o zaman qeyd edə bilərik ki, Referendum Aktının layihəsində təhlükəsizlik məsələlərinin yer alması milli dövlətimizin təhlükəsizliyinin təmin olunması baxımdan böyük əhəmiyyət daşıyır.

Hüquqdan sui-istifadələrin qarşısı alınacaq

Məlumdur ki, Azərbaycan hüquqi dövlətdir və ölkə Konstitusiyasının üçdə biri insan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarına həsr olunub. Amma o da məlumdur ki, hazırkı mərhələdə bir sıra hallarda hüquqdan sui-istifadə edilməsi halları müşahidə edilir. Bu, tekce vətəndaşlar səviyyəsində baş vermir, bu cür hallara milli dövlətlərin iradəsinə hüquqdan sui-istifadə edərək tezyiq göstəren ayrı-ayrı mərkəzlər tərəfindən də yol verilir. Məhz belə bir maddənin Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında öz əksini tapması hüquqi cəmiyyətin inkişafına töhfə verəcək, həm də dövlətin hüquq sistemini yeni keyfiyyət mərhələsinə daşıyacaq.

Sahibkarlar sosial öhdəciliyin subyektinə çevrilməklə sosial dövlət fəlsəfəsinə xidmət edəcəklər

Referendum Aktının layihəsində yer alan vacib məsələlərdən biri də mülkiyyətə bağlıdır. Məlumdur ki, bəzi hallarda mülkiyyət sahiblərinin davranışları və fəaliyyəti Azərbaycanın sosial dövlət fəlsəfəsinə uyğun gelmir. Bir çox hallarda mülkiyyətçilər və ya sahibkarlar sahib olduqları mülkiyyətdən səmərəli istifadə olunmasında maraqlı olmur, ya da inhisarçı və istismarçı mövqədə dururlar. Bu isə Azərbaycanın ümumi iqtisadi maraqlarını cavab vermir. Belə olan halda, bu cür mə-

Konstitusiyaya dəyişikliklər bir çox sahədə yeni keyfiyyət mərhələsi yaradacaq

Hikmat BABAOĞLU
Milli Məclisin deputati, "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru

sələlərin tənzimlənməsi zərureti ortaya çıxır. Bununla yanaşı, sahibkarlıq subyektlərinin müxtəlif sosial layihələrdə iştirak etməsi məsəlesi də vacibdir. Yeni sahibkarlar, xüsusi mülkiyyətçilər öz sosial öhdəliklərini dərk etməlidirlər.

Layihədə Konstitusiyanın 29-cu maddəsində V və VI hissələrə müvafiq olaraq hissəyə "Xüsusi mülkiyyət sosial öhdəliklərə səbəb olur", "Sosial ədalət və torpaqlardan səmərəli istifadə məqsədi ile torpaq üzərində mülkiyyət hüququ qanunla mehdudlaşdırılabilir" məzmunlu cümlələrin əlavə edilməsi qeyd edilib. Ümummilli sərvət olan torpaqlardan səmərəli istifadə çox aktualdır. Hazırkı mərhələdə ölkəmizdə ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dair Dövlət programları həyata keçirilir və bu sahədə təhlükəsizliyin təmin edilməsi üçün torpaq ehtiyatları əsas baza rolunu oynayır. Bu səbəbdən torpaqlardan səmərəli istifadə edilməsi məsəlesi müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Sosial ədalət və torpaqlardan səmərəli istifadə məqsədi ile torpaq üzərində mülkiyyət hüququnun qanunla mehdudlaşdırılması da məhz bu çağrılarından irəli gelir.

Yeni maddələr məhkəmə süründürməciliyinə son qoyacaq, ədalətli mühakiməni təmin edəcək

Referendum Aktının layihəsində əksini tapan digər məsələ məhkəmələrlə bağlıdır. Biz biliyik ki, hakimiyyətin üç müstəqil qolundan biri nəzarətdəci hakimiyyət, yeni məhkəmə institutudur və məhkəmələrin ədalətli olması bu institutun həm ictimai nüfuzunu artırır, həm də cəmiyyətdəki münasibətlərin məhz ədalət prinsipi əsasında tənzimlənməsini təmin edir. Referendum Aktının layihəsində qeyd edilib ki, hər kəsin hüququ var ki,

onun işinə qərəzsiz yanaşınlar və həmin işə inzibati icraat və məhkəmə prosesində ağlatan müddətdə baxılsın. Bu, məhkəmə ha-kimiyyətinin daha operativ, effektiv və ədalətli olmasını təmin edəcək maddələrdən biridir və bu cür yanaşma məhkəmə-hüquq sisteminde yeni keyfiyyət dəyişikliyi yaradacaq.

Vitse-prezidentlik institutunun yaradılması Azərbaycanda idarəetməni yeni və olduqca vacib keyfiyyət mərhələsinə daşıyacaq

sının Prezidenti Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisini buraxır.

Müharibə şəraitində olan, ərazisinin 20 faizinin işğal altında olduğu bir ölkə üçün ha-kimiyyətin vahid bir mərkəzdə formalaşması olduqca vacib məsələlərdən biridir. Prezidente bu səlahiyyətin verilməsi prezidentlik institutunu daha da möhkəmləndirmekle ölkənin təhlükəsizliyinin təmin olunmasına xidmet edəcək.

18 yaşına çatmış hər bir vətəndaş vətəndaşlıq hüququndan tam istifadə edəcək

Azərbaycan prezidentli respublikadır, bəzi hallarda bir-birini təkrar edən müəyyən idarəetme strukturları var. Prezident əsəridə sistemini mövcud olduğu bir sıra ölkələrdə ölkə prezidenti 7 il müddətində seçilir və ali icraedici hakimiyyətin başçısı kimi özüne birinci vitse-prezident və vitse-prezidentlər təyin etmək hüququ var. Bu sistem idarəetmədə yeni əcvin, effektiv keyfiyyət yaradır. Ona görə də vitse-prezidentlik institutunun yaradılması Azərbaycanda idarəetme sahəsində yeni və olduqca vacib hadisədir. Layihədə əks olmuş təklifi əsasən, Azərbaycan Respublikasının birinci vitse-prezidenti və vitse-prezidentləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad edilirlər. Eyni zamanda, layihədə Konstitusiyaya "Azərbaycan Respublikasının vitse-prezidenti vəzifəsinə seqkilərdə iştirak etmək hüququna malik olan, ali təhsilli, başqa dövlətlər qarşısında öhdəliyi olmayan Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı təyin edilir" məzmunlu cümlənin əlavə edilməsi də qeyd edilib. Beləliklə, Azərbaycanda yeni effektiv, optimal idarəetmə institutu yaradılacaq. Prezidentlik institutu daha da güclənəcək və idarəetmədə yeni operativ və effektiv mərhələ başlayacaq.

Milli Məclisin bəzi səlahiyyətlərinə məhdudiyyətlər gətirməklə hakimiyyət bölgüsü dəqiqləşəcək və idarəetmədə əcvinlik yaranacaq

Referendum Aktının layihəsində əksini tapan məsələlərdən biri də Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi ilə bağlıdır. Layihədə qeyd edilib ki, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin eyni çağırışlı bir il ərzində iki dəfə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə etimadsızlıq göstərdikdə və ya Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqdimatına əsasən Azərbaycan Respublikasının Konstitusiya Məhkəməsinin, Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin və Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı idare Heyətinin kollegial fəaliyyəti üçün zəruri olan sayda onlara üzvlüyə namizədləri iki dəfə təqdim edildikdən sonra, qanunla müəyyən edilmiş müddətdə təyin etmədikdə, habelə bu Konstitusiyanın 94-cü və 95-ci maddələrində, 96-ci maddəsinin II, III, IV və V hissələrində, 97-ci maddəsində göstərilən vəzifelərin aradan qaldırıla bilməyen səbəblər üzündə icra etmədikdə Azərbaycan Respublikası

Yeni müddəalarda seçkili orqanlarda və idarəetmedə təmsil olunmaq üçün yaş məhdudiyyəti ümumiyyətlə aradan qaldırılır. Bu zərurət ondan irəli gelir ki, hazırda uzun illərin dövlət qayğısı sayesində ölkəmizdə yeni intellektual gənc nəsil yetişib. Onların potensialından milli və dövlət maraqları üçün istifadə olunması dövrün aktual tələblərindən biridir. Ona görə də bu milli potensialdan səmərəli istifadə üçün hüquqi bazanın yenilenməsinə ehtiyac var idi.

Bütövlükdə, Referendum Aktının layihəsində vətəndaşları maraqlandıran çoxsaylı məsələlər (insan ləyaqətinin qorunması, özbaşınaqlıdan müdafiə və vicdanlı davranış hüququ, bələdiyyələrin məsuliyyəti, fiziki və əqli qüsurlu şəxslərin hüquqlarının Konstitusiyada təsbit olunması, tanınması, bank-maliyyə sisteminin idarə olunması və sair) əks olunub. Bu layihə geniş spektri ehət etmək le özündə ən aktual məsələləri cəmləşdirir, dərin isləhatlar ili kimi xarakterize edilən 2016-ci ilde bəhs olunan sahələrdə yeni keyfiyyət dəyişiklikləri yaratmaqla daha əcvin və effektiv idarəetməni təmin edəcək ki, bu da ölkəmizin inkişafında yeni mərhələnin başlangıcı olacaq.

TQDK xəbərdarlıq etdi

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası (TQDK) ümumi orta təhsil bazasında (9 illik) orta ixtisas təhsili müəssisələrinə (kolleclər) qəbul olunanlara xəbərdarlıq edib. Komissiyadan SIA-ya verilən xəbərə görə, kolleclərə qəbul olunan şəxslər iyulun 21-dən 29-dək tələb olunan sənədləri təqdim etməklə qəbul olunduqları təhsil müəssisəsində qeydiyyatdan keçməlidirlər. Abituriyentin göstərilən müddətdə təyin etmədikdə, habelə bu Konstitusiyanın 94-cü və 95-ci maddələrində, 96-ci maddəsinin II, III, IV və V hissələrində, 97-ci maddəsində göstərilən vəzifelərin aradan qaldırıla bilməyen səbəblər üzündə icra etmədikdə Azərbaycan Respublikası

Daşkəsən özünün sürətli inkişaf dövrünü yaşayır

Rayonda 2016-ci ilin 6 ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunları ilə bağlı ümumrayon yığıncağı keçirilib

Dünən Daşkəsən rayonunda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2016-ci ilin 6 ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına həsr olunmuş iclasındaki nitqindən irələn məsələlərlə bağlı ümumrayon toplantısı keçirilib.

Toplantıda çıxış edən Daşkəsən rayon icra hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyev bildirib ki, respublikamızın digər rayonlarında olduğu kimi, Daşkəsən rayonunda da 2016-ci ilin birinci yarısında bir çox işlər görülmüş və nailiyyətlər elde olunmuşdur: "İqtisadiyyatın əsas sahələrində istehsal olunmuş məhsul və xidmətlərin ümumi həcmi əvvəlki ilə nisbətən müxtəlif sahələr üzrə xeyli artmışdır. Yeni yaradılmış kənd təsərrüfatı idarəsinin inzibati binasında, Alunitdağ qəsəbəsində 35/6 kv-luq elektrik yarımtansiyasında son tamamlama işləri görülür. Quşçu hakim məntəqəsində, Zinzahal kənd klubunda və Əhməddili kənd Mədəniyyət Evində təmir işləri aparılır. Əmək və Əhlainin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin sifarişi əsasında Daşkəsən şəhərində, Daşkəsən qəsəbəsində və Qabaqtəpə kəndində Qarabağ Mühəribəsi Əlli illəri və Şəhid Aileləri üçün 3 fərdi yaşayış evinin tikintisine başlanılmış və hazırda tikinti işləri davam etdirilir. Daşkəsən şəhərində Qarabağ Mühəribəsi Əlli illəri və Şəhid Aileləri üçün yeni 36 mənzilli yaşayış binasının tikintisi üçün torpaq sahəsi ayrılmış, tezliklə həmin binanın tikintisine başlanılaqdır".

Rayon rəhbəri yaxın geləcəkdə də Daşkəsən rayonunda yeni müəssisələrin yaradılması və bir sıra irimiqyaslı tikinti, temir - bərpə işlərinin həyata keçirilməsinin nəzərdə tutulduğunu da vurğulayıb. "Daşkəsən özünün sürətli dövrünü yaşayır" -dəyen Ə. Abiyev onu da qeyd edib ki, rayonda 2 kartofçuluq, 2 taxılçılıq üzrə toxumçuluq təsərrüfatı, 1 damazlıq arıcılıq və 1 damazlıq mal-qara təsərrüfatı fəaliyyət göstərir: "Gələcəkdə toxumçuluq və damazlıq təsərrüfatlarının artırılması üçün işlər aparılır. 2016-ci ilin məhsulu üçün 641 ha sahəye taxił səpilmişdir. Heyvanların cins tərkibinin yaxşılaşdırılması məqsədile 5 kənddə süni mayalama məntəqələri fəaliyyət göstərir". Ə. Abiyev onu da vurğulayıb ki, Azərbaycan Respublikasının Metallurgiya Kompleksində sağlamlaşdırma və restrukturizasiya tədbirlərinin həyata keçirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 13 iyul 2016-ci il tarixli Serəncamına əsasən, Azərbaycan Polad İstehsalı Kompleksinə daxil edilmiş "Daşkəsən Filizsaflaşdırma" Açıq Sehmdar Cəmiyyəti özülləşdirməyə açıq elan edilmiş və bu məqsədə Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitesinin sərəncamına verilmişdir: "Eyni zamanda, rayonda "ASAN xidmət" səyyar xidmət göstərir. Bu gün "ASAN xidmət" in xidmətlərindən 3249 nəfər yararlanmışdır. "ASAN xidmət" in xidmətlərindən istifadə edən Daşkəsən rayon sakinləri onlara göstərdiyi diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidenti İlham Əliyevə öz minnətdarlıqlarını bildirirlər".

Toplantıda əldə olunmuş nailiyyətlər yanaşı, həmçinin, həllini gözləyən digər problemlər və onların aradan qaldırılması yolları müzakire olunub.

Tədbirdə rayon kənd təsərrüfatı idarəsinin müdürü Şahbaz Mehdiyev, RİHB-nin şəhər İƏDÜN-ü Nüsrət Velyiyev, rayon gənclər və idman idarəsinin reisi Samir Həsənov çıxış edərək daşkəsənlilərə göstərilən diqqət və qayğıya görə ölkə Prezidenti İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını bildiriblər. Yığıncağın sonunda gündəlikdəki məsələ ilə əlaqədar qərar layihəsi oxunub, toplantı iştirakçıları adından ölkə Prezidenti İlham Əliyevə müraciət qəbul olundur.

RƏFIQƏ KAMALQIZI

BANM-in tələbələri SOCAR-in müəssisələrində təcrübə keçirlər

Baki Ali Neft Məktəbinin (BANM) neft-qaz mühəndisliyi, kimya mühəndisliyi və proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi ixtisasları üzrə təhsil alan tələbələri Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) bir sıra müəssisələrində ödənişli və ödənişsiz əsaslarla yay istehsalat təcrübəsi keçirlər.

BANM-dən AZERTAC-a bildirilər ki, təcrübə zamanı tələbələr komanda işi ilə tanış olur, en son avadanlıq və texnologiyalardan istifadə etməklə müəssisələrin yüksək ixtisaslı, təcrübəli mütəxəssisləri ilə birləşdə müxtəlif layihə və əməliyyatlar həyata keçirirlər. Eyni zamanda, təcrübələr müxtəlif iş sahələrinə və obyektlərə səfər edir, istehsalat müəssisələrində iş prosesi, yataqların işlənməsi və neft-qaz hasilatı texnologiyaları ilə tanış olur, müasir cihaz və avadanlıqların iş prinsipi, quyuların qazılması və tamamlanması prosesi kimi, qazma məhlulları texnologiyası, avadanlığın quraşdırılması, keyfiyyətə zəmanət və digər istehsalat prosesləri barədə biliklər əldə edirlər. Tələbələr mütxəssislər tərəfindən əməyin tehlükəsizliyi və ətraf mühit məsələlərinə dair təlimatlar alır, vaxtlarının səmərəli və əyləncəli təşkil olması üçün komanda oyunları keçirirlər. BANM-in rektoru Elmar Qasimov təcrübə müəssisələrində tələbələrin fəaliyyəti ilə tanış olub, onlara verilən imkanlardan səmərəli faydalanañmağı tövsiyə edib. Sonda tələbələrin təcrübələri barədə hazırlayaçları təqdimatlar qrup rəhbərləri tərəfindən qiymətləndiriləcək.

Həsən bəy Zərdabinin media ictimaiyyətinin diqqətindən kənarda qalmış büstü ziyarət olunub

Iyulun 21-də "Sputnik Beynəlxalq İnformasiya Agentliyi və Radiosunun təşəbbüsü ilə bu media qurumunun təmsilçiləri və Azərbaycan Mətbuat Şurası rəhbərliyi milli mətbuatımızın banisi Həsən bəy Zərdabinin Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Nəbatat Bağında yerləşən və bu vaxta kimi ölkənin media ictimaiyyətinin diqqətindən kənarda qalmış büstünü ziyarət edib.

Media nümayəndələri büstün ətrafında abadlıq işləri aparıb, üzərinə əklil qopyular.

Azərbaycan Mətbuat Şurasının sədri, Milli Məclisin deputati Əflatun Amaşov böyük maarifçi Həsən bəy Zərdabinin 22 iyul 1875-ci ildə əsasını qoyduğu "Əkinçi" qəzetinin Azərbaycanın mətbuat və ümumilikdə, ictimai fikir tarixində oynadığı rola diqqət çəkib. O bildirib ki, 1875-ci ilin 22 iyulundan 1877-ci ilin 29 sentyabrına qədər nəşr edilən "Əkinçi" qəzetinin ümumilikdə, 56 sayı işi güzə də, bu, Azərbaycanda sonradan milli qəzetlərin yaranmasına böyük təkan verib. "Əkinçi"dən sonra maarifçilik ideyalarını təbliğ edən "Kəşkül" və "Ziya", "Kaspı", "Şərqi-rus", "Molla Nəsreddin" kimi qəzet, jurnallar yaranıb. "Həzirdə Azərbaycan mətbuatı azad və sərbəst şəkildə inkişaf edir. Ulu Önder Heydər Əliyevin mətbuat üzərindən senzurən götürməsi tarixi hadisə olmaqla yanaşı, demokratik mətbuatın inkişafına təkan verdi. Hazırda respublikada coxlu sayıda müxtəlif qəzet və jurnallar nəşr olunur, internet qəzetçilik inkişaf edir" - deyə Ə. Amaşov vurğulayıb.

"Sputnik" agentliyinin rəhbəri Əziz Əliyev çıxışında bildirib ki, Həsən bəy Zərdabi Azərbaycan mətbuatının banisi olmaqla yanaşı, ölkənin ilk maarifçilərindən biri kimi tarixdə dərin iz buraxıb. "Sabah Azərbaycanın bütün media strukturları peşə bayramlarını qeyd edəcək. Bu səbəbdən, "Sputnik" Beynəlxalq İnformasiya Agentliyi Mətbuat Şurası ilə birgə Azərbaycan jurnalistikasının banisi Həsən bəy Zərdabinin xatirəsini yad etdi, dahi müteffekkirin ruhuna ehtiramını bildirdi. Zərdabinin irsi indi Azərbaycanda mövcud olan azad və demokratik jurnalistikaya təkan verib. Biz beynəlxalq agentlik olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan media məkanının bir parçası və milli mətbuatımızın yarandığı əlamətdar günü xüsusi şəkildə qeyd etməliyik", -dəyen Ə. Əliyev rəhbərlik etdiyi media qurumunun mətbuatın inkişafına töhfə verəcək analoji tədbirlərinin davamlı olacağına əminliyini bildirib.

NƏZAKƏT

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC ilə "Siemens" arasında əlaqələr genişlənir

Cənab Həsən bəy Zərdabinin xatirəsini yad etdi, dahi müteffekkirin ruhuna ehtiramını bildirdi. Zərdabinin irsi indi Azərbaycanda mövcud olan azad və demokratik jurnalistikaya təkan verib. Biz beynəlxalq agentlik olmaqla yanaşı, həm də Azərbaycan media məkanının bir parçası və milli mətbuatımızın yarandığı əlamətdar günü xüsusi şəkildə qeyd etməliyik", -dəyen Ə. Əliyev rəhbərlik etdiyi media qurumunun mətbuatın inkişafına töhfə verəcək analoji tədbirlərinin davamlı olacağına əminliyini bildirib.

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin mətbuat katibliyindən bildirilib ki, bu fikirlər "Azərbaycan Dəmir Yolları"nda Almanyanın "Siemens" şirkətinin magistral nəqliyyat və satış üzrə rəhbəri V. Vilsonun rəhbərlik etdiyi nümayənde heyeti ile görüşdə səsləndirilib.

QSC-nin sədri Cavid Qurbanov Azərbaycan Dəmir Yolunda həyata keçirilən işlahatlar, "Şərq-Qərb" və "Şimal-Cənub" Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizlərinin reallaşdırılması istiqamətində görülen işlər və qarşıda duran vəzifələr barədə məlumat verib. Görüşdə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC ilə tanışlıq, strateji əməkdaşlıq imkanları müzakirə olunub. "Siemens" in magistral nəqliyyat və satış üzrə rəhbəri V. Vilson isə Azərbaycan Dəmir Yolunun beynəlxalq və regional nəqliyyat layihələrində aktiv iştirakından, aparılan işlahatlardan məmən qaldığını söyləyib. Görüşdə ikirəfli əməkdaşlığın bundan sonra daha da genişləndirməsi qərara alınıb. Sonra Almanyanın "Siemens", "AZƏRSİS-Bakı" şirkətləri və "SİS-Minsk" şirkətlər qrupunun təşəbbüsü ilə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC üçün birgünlük seminar keçirilib. Seminarın məqsədi mərkəzləşdirmə və bloklama sistemləri sahəsində layihələrin reallaşdırılması, həmçinin kooperasiya imkanları məsələləri ilə tanışlıq olub. Seminarın gedişində mərkəzləşdirmə və bloklama sistemlərinin reallaşdırılması sahəsində mövcud imkanlarımız və ümumi konsepsiya, layihələndirmə və birgə fəaliyyət, ixrac programında iştirak məsələləri müzakirə edilib. Seminarın programı çərçivəsində rəhbər işçilər arasında danışıqlar aparılıb, texniki mütəxəssislərin təqdimatına başlıq keçirilib, həmçinin dəyirmi masalar təşkil olunub. Xatırladaq ki, "Siemens" şirkəti dəmir yolu nəqliyyatı üçün lokomotiv, elektrikləşdirmə, həmçinin mərkəzləşdirmə və bloklama sistemlərinin istehsalı üzrə dünya lideridir. "SİS-Minsk" şirkətlər qrupu nəqliyyat sistemləri, elektrik enerjisi, avtomatlaşdırma və telekommunikasiya sahəsində MDB məkanında fəaliyyət göstərən iki sistem ineqratorudur.

22 iyul 2016-cı il

Fransa portalı: Azərbaycan orijinal turizm istiqamətidir

Fransanın "Tourmag" portalında "Azərbaycan - orijinal turizm istiqaməti" adlı məqale yayılıb. Fransa Turizm Agentlikləri Milli Sindikatının (SNAV) Bakıda keçirilən ənənəvi illik konfransından sonra bu ölkənin turizm sahəsində ixtisaslaşmış agentlikləri ölkəməzin turizm imkanlarını təşviq edir. Məqalədə il-de Frans regionunda fəaliyyət göstərən Turizm Müəssisələri Birliyinin prezidenti xanım Mişel Laje-Erbonun toplantı üçün Bakını seçməsinin təsadüfi olmadığı qeyd edilir. Mişel Laje-Erbonun əsas məqsədi turizm, konqreslər, motivasiyalar və işgüzar sahələr üçün əsl imkan və yeni istiqamət olan Bakını keşf etmək olub. Yazıda Bakının möhtəşəm şəhər olduğu diqqətə çatdırılır. Xüsusilə, paytaxtimizin XIX əsrin sonu, XX əsrin əvvəllərinə aid memarlıq üslubunun turizm agentliklərinin nümayəndələrini heyran etdiyi bildirilir.

Müəllif Bakının bu gün tam təhlükəsiz yeni turist istiqaməti olduğunu vurgulayır. Müalicə turizmi ile məşhur olan Naftalan şəhərindən, tarixi ve mədəni abidələrimizdən, Qobustandan söz açır. Azərbaycan gastronomiyasının yüksək qiymətləndiriliyi məqalədə Gəncədə keçirilən Şərab Festivalından da bahs edilir. Məqalənin müəllifi Azərbaycanın Fransadakı səfirliliyinin iqtisadi və əməkdaşlıq üzre müşaviri Elmar Məmmədovdan ölkə haqqında, onun tolerantlıq, multikulturalizm nümunesi olması barədə daha geniş məlumat aldıqları bildirir. Yazida turistlərə Bakını heç bir

şəhərlə müqayisə etməmək, gəlib onun özünəməxsus xüsusiyyətləri ilə tanış olmaq məsləhət görülür.

Xatırladaq ki, 70 fransız turizm mütəxəssisinin iştirak etdiyi Bakı toplantısı çərçivəsində Fransada Azərbaycanın yeni turizm istiqaməti kimi təşviq edilməsi məqsədilə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi ilə Fransa Turizm Agentliklərinin Milli Sindikati arasında anlaşma memorandumu imzalanıb.

Hörmətli KİV nümayəndələri!

22 iyul
Milli Mətbuat və
Jurnalistikə günü

münasibəti ilə Sizləri təbrik edir,
həminəzə azad, demokratik cəmiyyət
quruculuğu yolundakı fəaliyyətinizdə
uğurlar arzulayıraq.

Hər zaman sözünüz
kəsərli, qələminiz iti olsun!

Coca-Cola
since 1886

Kinematoqrafçılar İttifaqı müsabiqə ELAN EDİR

Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqı "YENİ NƏFƏS-II" adlı qısametrajlı ssenari müsabiqəsi elan edir.

Məqsəd:

Müsabiqə kinematoqrafiya sahəsində gənclərin yaradıcılıq fəaliyyətini inkişaf etdirmək, gənc və istedadlı müəllifləri aşkarla çıxarmaq, həmçinin milli kinomuza yeni fikir, yeni nəfəs getirmək məqsədi ilə keçirilir. Müsabiqə həm də digər sahələrdə çalışan gənclərə, kinoda özlərini sınamaq imkanı yaratmaq və bununla da, mövcud rəqabəti gücləndirmək mövqeyi tutur.

Şərtlər:

- Yaşı 35-ə qədər olan bütün şəxslər müsabiqəyə ssenarisini təqdim edə bilər.
- Müsabiqəyə istənilən janrda, bədii, sənədli və animasiya ssenariləri qəbul olunur.
- Müsabiqəyə təqdim olunan ssenarinin hüquqları müəllifə məxsus olmalı, satılmalıdır və çəkiliş dövründə olmamalıdır.
- Ssenari orijinal, yəni, ekranlaşdırılmamış olmalıdır.
- Qısametrajlı film üçün nəzərdə tutulmuş ssenarilər müsabiqəyə 20 səhifədən çox olmamaq şərti ilə, üç nüsxədə, çap olunmuş və CD diskdə rəqəmsal daşıyıcıda təqdim olunmalıdır.
- Şrift Courier New, ölçü 12 tələb olunur.
- Çap olunmuş ssenarilərdə müəllifin ad və soyadı qeyd olunmamalıdır.
- Müəllif ssenari ilə birgə tərcüməyi-halını da təqdim etməlidir.
- Hər bir müəllif 3 (üç) ssenaridən artıq təqdim edə bilər.
- Müsabiqəyə təqdim olunan ssenarilər geri qaytarılmır.
- Ssenarilər 31 iyul 2016-cı il tarixinə kimi Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqının ünvanına göndərilməlidir.

• Ünvan: Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqı, Bakı şəh. Səməd Vurğun küç.43/ World Business Center 16-ci mərtəbə

Qaydalar:

Müsabiqənin peşəkar münsiflər heyətini Azərbaycan Respublikası Kinematoqrafçılar İttifaqı təyin edir. Münsiflər heyəti məxfi seçim nəticəsində dörd ssenarini qiymətləndirəcək. Qalib ssenarilər pul mükafatı və diplomla təltif olunacaq:

• Qran Pri - 3000 manat (Ekranlaşdırılması nəzərdə tutulub)

• I yer 2000 manat

• II yer 1500 manat

• III yer 1000 manat

Müsabiqənin nəticələri 2016-cı ilin sentyabr ayında açıqlanacaq.

Əlaqə üçün: Tel: +99412 597-48-04

Fax: +99412 597-48-03

Mob: +99451 427-41-03

arki.2012@mail.ru

İnformasiya dəstəyi:

"AZERTAC", "Trend", "Day.az", "Səs", "Mədəniyyət", "Kaspı" qəzetləri

Dövlət Komitəsi yeni qeydiyyatdan keçmiş 36 dini icmaya şəhadətnamə təqdim edib

Dünən Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsində qeydiyyatdan yeni keçmiş 36 dini icmaya şəhadətnamə verilib. Çıxış edən Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Səyyad Salahlı iştirakçılara ölkədəki dini durum barədə ətraflı məlumat verib. Bildirib ki, bu gün Azərbaycan tolerantlığı, multikultural ənənələrə sadıqlılığının bütün dünyada örnek göstərilən ölkələrdəndir və bu uğurun baş memarı Ulu Öndər Heydər Əliyevdir.

Məhz onun Azərbaycanda siyasi hakimiyət qayıdışından sonra, bütün sahələrdə olğunu kimi, dövlət-din münasibətlərində də sürtəli inkişafə nail olundu, dövlətçiliyimizə, milli-mənəvi dəyərlərimizə, dinimizə uyğun qaydalar müəyyənləşdirildi. Ümummilli Liderin "Biz dini, ilk növbədə, mədəniyyətimizin, tarixi ərisimizin, mentalitetimizin bir fenomeni və ayrılmaz hissəsi kimi qəbul edirik. Dinimiz xalqımızın milli-mənəvi sərvətidir" sözlerini xatırladan S. Salahlı dincə, dindarlarla münasibəti əks etdirən bu tezisin hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən qətiyyətlə həyata keçirildiyini vurğulayıb.

Komitə sədrinin birinci müavini təessüfle bildirib ki, dövlətin yüksək diqqət və qayğısının müqabilində bir sıra hallarda din xadimləri radikalizmə mübarizə işində feal iştirak etmirlər: "Bəzi qruplar öz şəxsi mənafələri naminə, hətta cəmiyyətin geleceyini təhlükə altına alaraq, insanları radikalizmə sürükleyən fealiyyətə can atırlar. Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi, o cümlədən dövlətin digər müvafiq qurumları bu qruplara qarşı mübarizə aparmaqdadır, ancaq çox istərdik ki, dindarlarımızın, nüfuzlu din xadimlərimizin bu istiqamətdə fealliyəti, radikalizmə qarşı seqdikləri taktika daha güclü və daha effektli olsun. Bunu üçün, ilk növbədə, özünü və daha sonra digər insanları xurafatdan, mövhumatdan uzaq, saf dini bılıklərlə maarifləndirmək mütləqdir".

Sonra qeydiyyat şəhadətnamələri almış dini icmaların sədrleri çıxış edərək dinə, dindarlarla diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə dərin minnətdarlıqlarını bildiriblər. Qeyd olunub ki, rəhbərlik etdikləri dini icmalar gelecek fealiyyətlərində dövlətçilik prinsipini əsas tutacaq və xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə yad olan dini ideologiyaların əlkəməzə ayaq aqmasının qarşısının alınmasında dəfə iştirak edəcəklər.

Ü.ƏSGƏROV

"Nar"ın dəstək olduğu "Brain Ring" bilik yarışının 7-ci mövsümü başa çatdı

Bakı şəhərini təmsil edən "İçərişəhər" klubu mövsümün qalibi oldu

Brain Ring" intellektual müsabiqəsinin 7-ci mövsümü artıq başa çatdı. "Nar"ın ənənəvi olaraq dəstək olduğu bilik yarışına ölkənin 17 bölgəsi və 10 ali məktəbinə təmsil edən 34 komanda qatıldı. Beş ay boyunca davam edən bilik mübarizəsindən sonra mövsümün qalibi Bakı şəhərini təmsil edən "İçərişəhər" klubu oldu. "Nar" bütün iştirakçıları və qalibləri bu uğurlu layihədə iştirak münasibəti ilə bir daha təbrik edir.

Qeyd edək ki, "Nar" gənclərin maarifləndirilməsinə və intellektual fəndlərin formalaşmasına yönələn layihələri özünün Korporativ Məsuliyyət Strategiyası (KSM) çərçivəsində dəstekləməyə davam edəcəkdir. "Nar"ın korporativ məsuliyyət strategiyası haqqında ətraflı məlumatı nar.az saytından əldə etmək olar.

Mehriban Abasquliyeva: "Tərəqqi yolumuz referendumdan keçir"

Referendum ideyasının irəli sürülməsi ilk önce Azərbaycanın inkişafının da-ha da sürətlənməsinə hesablanmış mütərəqqi addımdır. Bu fikirləri "SƏS" qəzetinə Yeni Azərbaycan Partiyasının (YAP) Sabunçu rayon təşkilatının sədri Mehriban Abasquliyeva Prezident İlham Əliyevin Konstitusiya Aktı layihəsi barədə imzaladığı Sərəncama münasibət bildirərkən deyib.

"Yeni və daha sürtəli inkişaf mərhələsinin reallaşdırılması üçün konstitusiyadakı qanunlara müəyyən əlavə və dəyişikliklərin edilməsi zərurəti də bu idəyadan doğub", - deyə qeyd edən YAP rəsmisi, həmçinin xatırladıb ki, hələ bir neçə il önce - 2009-cu ilin martında ehtiyac yarandığı üçün konstitusiyaya əlavə və dəyişikliklər edilib: "Xatırladım ki, hələ o zaman ali qanunvericiliyimizə 29 yeni maddə daxil edilmişdi. Hazırda isə təklif edilən əlavə və dəyişikliklər inkişaf dövrünün daha bir başlangıcıdır".

M. Abasquliyeva bildirib ki, iqtidarla xalq arasında olan vəhdət də belə düşünməyə zəmin yaradır ki, xalqımız bu idəyə tam olaraq dəstekləyir: "Məhz Ulu Önder Heydər Əliyevin yürüdüyü siyaset nəticəsində Azərbaycan bu gün güclü siyaset yürüdən, güclü iqtisadiyyata malik olan dövləte çevrilib. Bu siyaset Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, Azərbaycan xalqı müdrik, dəyərli, qiymət vərə bilən xalqdır və təklif olunmuş əlavə və dəyişikliklər düzgün qiymət verə biləcək və ali qanunda əksini tapması üçün Referendumu dəstekləyəcək".

YAP Sabunçu rayon təşkilatının sədri, həmçinin onu da bildirib ki, bu gün ölkədəki uğurları və ələ edilən nailiyyətləri gözü görməyən, özlərini müxalifətçi hesab edən radikal tərəfdarlar referendum ideyasına qarşı çıxmışa cəhd edirlər və əsassız şəkildə ittihadlar irəli sürürlər, bu əlavə və dəyişikliklərin konstitusiyada əksini tapmasının əleyhine çıxış edirlər: "Baxın, müstəqillik tarixi uzun illərə söykənən ən aparıcı dövlətlərdə belə konstitusiyalar dəfələrə deyidirilib, əlavələr olunub və s. Bunu anlamayan radikalər hər dəfə önemli proseslər ərefəsində özlərini ortaya atıb düşüncəsiliklərini sərgileyirlər. Ancaq onları qəbul edən yoxdur. Azərbaycan öz mütərəqqi yolu tutub və ölkəmizi, xalqımızı bu yoldan heç bir fərqli qüvvə döndərə bilmez. Biz bir ali məqsədə doğru - inkişafa, tərəqqiye tərəf inamla addımlayıraq, bu yolumuz isə növbəti referendumdan keçir".

R.HÜSEYNOVA

Bilik Fondunda Koordinasiya Şurası Hüquqi maarifləndirmə bölməsinin icası keçirilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 18 iyul 2016-cı ildə "Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" Referendum Aktı layihəsinin rəy verilməsi üçün Konstitusiya Məhkəməsinə təqdim edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Layihədə Konstitusiyanın 29 maddəsində əlavə və dəyişiklik təklif olunur. Bu əlavə - dəyişikliklər özündə insan haqları, seçki qanunvericiliyi və hakimiyət strukturlarının fealiyyət qaydalarını əks etdirir. Referendum Aktı Konstitusiya Məhkəməsi tərəfindən təsdiqləndikdən sonra əhalinin maarifləndirilməsinə ehtiyac olacaq. Bunu nəzərə alan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Bilik Fondu iyulun 21-də Koordinasiya Şurasının Hüquqi maarifləndirmə bölməsinin üzvləri olan hüquqşunas alımlarla "Dəyirmi masa" təşkil edib.

Bilik Fonduun aparat rəhbəri, hüquq elmləri doktoru, professor İsaxan Vəliyevin moderatorluğu ilə keçirilən "Dəyirmi masa"da Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər edilməsi haqqında" Referendum Aktı layihəsi ilə bağlı Bilik Fonduun qarşısında duran vəzifələr müzakirə olunub.

Tədbirdə Fonduun Koordinasiya Şurası Hüquqi maarifləndirmə bölməsinin üzvləri - AMEA-nın əməkdaşı, hüquq üzrə fəsəfə doktoru Rauf Qarayev, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəciliyinə Kafedra Müdiri, hüquq üzrə fəsəfə doktoru Fəxrəddin Nəğıyev, Bakı Dövlət Universitetinin Konstitusiya hüquq kafedrasının əməkdaşı, hüquq üzrə fəsəfə doktoru Elşad Nəsirov, AMEA-nın əməkdaşı, hüquq üzrə elmlər doktoru Nazim Əliyev, Azərbaycan Respublikası DİN Polis Akademiyası Daxili İşlər orqanlarında inzibati fealiyyət kafedrasının baş müəllimi, hüquq üzrə fəsəfə doktoru Rafiq Nəcəfquliyev, AMEA-nın əməkdaşı, hüquq üzrə elmlər doktoru Zaur Məmmədov çıxış edərək, Referendum Aktı layihəsinə təklif edilən əlavə və dəyişikliklərin hansı zərurətdən yarandığını diqqət çekiblər.

Müzakirələr neticəsində qərara alınıb ki, Referendum Aktı layihəsinə təklif olunan əlavə və dəyişikliklərin mahiyyətinin izahı ilə bağlı yerlərdə mühəzaişələr, görüşlər, "Dəyirmi masalar" keçirilir, maarifləndirici broşurlar hazırlanınsın. Bilik Fondu bununla bağlı silsilə maarifləndirici tədbirlərin və mütəxəssislərin əhali ilə görüşlərinin təşkil işini öz üzərinə götürür.

NƏZAKƏT

Müsavat növbəti qalmaqalını saldı

Arif Hacılı: "Rəsul Quliyev, Lalə Şövkət kimi siyasilərin heç bir faydası yoxdur"

Bütün dövrlərdəki acı seckin məğlubiyyətlərin-dən sonra bir-birilərni xəyanətlərdə, uğursuzluqda günahlandırın ənənəvi müxalifət "liderləri" həmin vasitələrlə özlərini təmizə çıxarmağa, məglub kimi əsl səbəbkər olmadıqlarını nümayiş etdirməyə çalışırlar. Əlbəttə ki, bu kimi vasitələrlə növbəti seçkilərə qədər ayaqda qalmağa cəhd edən partiyalar, əsində cəmə-yətdə heç bir nüfuz əldə edə bilmirlər.

Bu səbəbdən də, bir-birilərini ittiham etmekle işlərini bitmiş hesab edirlər. Buna misal kimi "Milli Şura" yaradılarken, az qala dünyasının ən "monolit" və "möhəşəm" müxalifet birliyi qismində təqdim olan siyasi təşkilat "liderləri"nin qurumla bağlı pafoslu bəyanatlarını xatırlamış olar. Ancaq həmin bəyanatların bu gün tamamilə tərs istiqamətdə yer alması bir daha heç qənaətə gelməyə zəmin yaradır ki, artıq "Milli Şura" adlı qurum yox səviyyəsindədir.

"Bize şübhəli keçmiş olan hay-küylü adların yox, real fayda getirənlərin birliyi lazımdır"

Bu arada məğlubiyyət günahlarını digər partiya "liderləri"nə - keçmiş ekspiker Rəsul Quliyev və ALP "lideri" Lalə Şövkət Hacıyevaya minnət tonunda ünvanlayan Müsavat başqanı Arif Hacılı öz ittihamlarında bildirib ki, belə fərdlərlə əməkdaşlıq etmək səmərəsizliklə nəticələnib. A.Hacılı bildirib ki, Müsavat partiyası zamanında çox güzəştərə gedib: "...Amma heç zaman bu güzəştərən fayda görəndik. Bütün zaman-zaman R.Quliyev, L.Şövkət kimi siyasilərlə işbirliyimiz nə demokratik düşərgəyə, nə də Azərbaycana fayda gətirmədi...Bize şübhəli keçmiş olan hay-küylü adların yox, real fayda getirənlərin birliyi lazımdır..."

A.Hacılının minnət və ittihamları fonda L.Ş.Hacıyeva ilə R.Quliyevi şübhəli keçmişdə günahlandırması itər-istəməz belə bir sual yaradır - Əger Müsavat rəhbərliyi hər iki şəxsin şübhəli keçmişlərindən xəbərdar idisə, nəyə görə "Milli Şura" təsis olunarkən "liderləri" həmin quruma devət edərək onlarla əməkdaşlıq etdilər? Məgər həmin vaxt onların şübhəli keçmişləri yox idi?

Mehz bütün bunlardan sonra ittiham atəşinə tutulan R.Quliyev və L.Şövkət son vaxtlar Müsavat partiyasının hədəfinə tuş gelməyə başlayıb. Ancaq görünən budur ki, sonradan atılan daş topuğa dəyər. Necə ki, A.Hacılı hələ də öz günahlarını başqalarının üzərinə atmağa cəhd edir. Görünür, Rəsul-Arif qarşıdurması hələ çox mətbələri üzə çıxarıcaq.

Rəfiqə HÜSEYNOVA

Azərbaycan və Ermənistən qoşunlarının qarşılurma xəttində monitoring insidentsiz başa çatıb

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin mandatına uyğun olaraq, iyulun 21-də Azərbaycan Respublikası Tərtər şəhərinin qərbindən keçən Azərbaycan və Ermənistən qoşunlarının qarşılurma xəttində monitoring insidentsiz başa çatıb. Bu barədə Müdafıə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Almaniya DİN: Terrorçuların hədəfindəyik

Almaniya Daxili İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi "DW" nəşrində müsahibəsində Əfqanistandan olan 17 yaşlı qaqcının Vürtsburq şəhərində elektrik qatarında sərnişinlərə hücumundan sonra ölkədə terror təhlükəsi ilə bağlı ümumi vəziyyəti şəhər edərək deyib: "Almanıyanın təhlükəyə prinsip münasibəti dəyişməyib". Onun sözlərinə görə, Almanıyanın artıq çoxdan terrorçuların hədəfində olmasının məlumat məsələdir. Üstəlik, kiçik qruplar və ya tek-başına hərəkət edən terrorçular tərəfindən də hücumlar gözlənilir. Vətəndaşların müdafiəsi üçün görülən tədbirlərin təfərrüati isə həmişəki kimi açıqlanmayıb.

"Liderlər" in şisirdilmiş "siyasətləri" imitasiyadan başqa heç bir obrazı canlandırmaır Bu faktor özünü dəfələrlə sübuta yetirib...

müsəris dövrlərinin siyasi həyatında cərəyan edən hadisələrdən də görmək mümkündür. Xüsusilə, Qərb ölkələrində bu kimi tendensiyalara daha çox rast gəlinir.

Ucuz populizm xətti

Elə də uzaq getməyərək, bir neçə il önce bəzi postsovet ölkələ-

ri məkanında baş verən siyasi mühiti bir daha xatırlada bilərik. Gürçüstənda və Ukraynada müxalifətçiliyin tamamılıq ilə başqa istiqamətdə olduğunu görərik. Düzdür, bu ölkələrdə müxalifətlər müəyyən yollarla həkimiyətə gəlsələr də, sonradan siyasi üstünlüyü ələ alanların heç də ölkəni idarə etmək bacarıqlarının 100%-lik həddə olmadığının şahidi olarıq. Yəni onlarda da heç nə ideal deyil.

Azərbaycan müxalifətinin, xüsusilə özlərini "ənənəvi müxalifətin liderləri" adlandıran fərdlərin bu və ya digər şəkildən en kiçik hadisələrə belə, dar düşüncənə müstəvisində yanaşma xətti tut-

maları özündə ucuz populizmdən başqa heç nəyi eks etdirmir. Bu kimi olaylara bir çox məsələləri aid etmək mümkündür.

Ani baxış dəyişiklikləri

Onu da xatırlatmaq olar ki, bir vaxtlar AXCP və Müsavat kimi partiyalar keçmiş iqtisadi inkişaf naziri Fərhad Əliyevi, keçmiş sehiyye naziri Əli İnsanovu, demək olar ki, buraxılışlarında, mütəmadi olaraq müxtəlif məsələlərdə ittiham edir, onların fealiyyətlərini tənqid atəşinə tuturdular. Ancaq həmin adamların melum dövləti cinayət əməlləri faş olduqdan sonra, sözügedən mətbuatın on-

AXCP paytaxtda pulsuz döner paylayacaq-BİABIRÇILIQ!

AXCP zaman-zaman yersiz, heç bir məntiqə siğmaya addımları ilə gündəmdə qalmağa çalışıb. Yادınızdadırsa, 2006-ci ildə AXCP-nin yaradılmasının növbəti ildönümündə Əli Kerimli cəbhəcilərə 2 manatlıq kontur paylayıb. AXCP sədri bu dəfə də fərqli, eyni zamanda gülünc bir üsulla əl atıb. Belə ki, Ə.Kerimli AXCP-nin 27 illiyi münasibətilə paytaxtin Nizami (keçmiş Tarqov) küçəsində pulsuz döner və şaurma paylamaq qərarına gəlib.

"SƏS"-ə daxil olan məlumatə görə, bununla bağlı cəbhəcilər sosial şəbəkədə event yaradıblar. Sosial şəbəkədə Kazım Alibekovun yaratdığı eventi olduğu kimi oxucularımıza çatdırırıq: "AXCP-nin 27 illiyi münasibəti ilə havayı döner və şaurma paylayır. Dinindən, irqindən, cinsindən, bioloji yaşıdan, IQ-sindən, Pokemon Go oynayıb-oynamamasından ve siyasi dünyagörüşlərindən asılı olmayaraq, Bakıda qalan bütün dost-tanışlarınızna deyin. Hamiya çatacaq qədər döner və şaurma hazırlayacaq. Keçən dəfə Ramazan bayramında olduğu kimi. Elə bilin ehsandır. Gelmək istəyənlər eventə qoşulsunlar. Şənbə günü axşam qoşulan şəxslərə şifre sözü deyəcəyik. Həmin gizli sözdən istifadə edərək havayı dönerlərinizi və şaurmalarınızı alacaqsınız".

Qeyd edək ki, cəbhəcilərin növbəti yersiz aksiya şouları sosial şəbəkələrdə lağ obyektinə çevrilir.

Belə görünür ki, AXCP 27 illiyini "yüksek səviyyə"də qeyd edəcək. Tarix boyu bütün partiya və siyasi təşkilatların yübüyleyi irimiqyaslı tədbirlər qeyd olunub. Şübhəsiz ki, heç bir sosial bazası olmayan AXCP-nin bayram tədbirləri münasibətilə Ə.Kerimlinin döner paylama "taktikası" gülünc bir hadisə kimi yadda qalacaq. Pulsuz döner paylaşıma özüne tərəfdar yiğə biləcəyini zənn edən Ə.Kerimlini bu addımı atmağa vadar edən əsas səbəb səriştəsizliyi, məsuliyyətsizliyi və fəaliyyətsizliyidir. Siyasi səhnədə qalmağın yeni "üsulu"nu tapdıguna görə, Avropa Ə.Kerimlini mütləq alqışlaşdıracaq.

Samir

lara qarşı baxışları aniden dəyişikliyə məruz qaldı. Nəticədə, həm F.Əliyev, həm də Ə.İnsanov nədənse radikal müxalifətin "qəhrəmanlıq obrazlarına" çevrilidər və əlbəttə ki, belə gedişlərin arxasında adları çekilən mətbuat, bilavasitə nəzarət edən AXCP sədri Ə.Kerimlinin, eləcə də, Müsavatın sabiq başqanı İ.Qəmberin siyasi mənfəət güdmələri dayanmışdı. Bu gün də həmin şisirdilmiş "siyaset" "liderlər" tərəfindən yürüdüləməkdədir.

Məhz bu xüsusda, ictimaiyyətə "ənənəvi müxalifə" kimi sıyrılmaya cəhdler edən, lakin həmin cəhdlerində daim rəzillik və cılızlıq təsiri bağışlayan "liderlər" in şisirdilmiş "siyasetləri" imitasiyadan başqa heç bir obrazı canlandırmaır. Belə müxalifətin isə iqtidara gəlmək şansı bütün hesablamalar çerçivəsində, əlbəttə ki, sıfırı bərabərdir. Bu faktor artıq özünü dəfələrlə sübuta yetirib.

Afət TAHİRQIZI

YENİ AVROPA ÜÇÜN PARİS XARTİYASI - İNSAN HÜQUQU, DEMOKRATİYA VƏ QANUNUN ALİLİYİ

Biz ölkələrimizdə yeganə idarəetmə sistemi kimi demokratiyanı qurmayı, birləşdirməyi və möhkəmləndirmeyi öz öhdəmizə götürürük. Bu təşəbbüsde biz aşağıdakaları eldə rəhbər tutacaqıq:

İnsan hüququ və əsas azadlıqlar doğuluşdan bütün insanlara məxsusdur, onlar ayrılmazdır və onlara qanunla təminat verilir. Onları müdafiə etmək və onlara kömək etmək hökmətlərin ən birinci vəzifəsidir. Onlara hörmət hədsiz hakimiyəti olan dövlətə qarşı çox mühüm təminatdır. Onlara əməl etmə və onları tam həyatə keçirmə - azadlığın, ədaletin və sülhün əsasıdır.

Demokratik idarəetmə müntəzəm olaraq azad və ədaletli seçkilərin gedində ifade olunan xalq iradəsinə əsaslanır. İnsan şəxsiyyətinə və qanunun alılıyinə hörmət demokratiyanın əsasını təşkil edir. Demokratiya öz fikrini ifadəetmə azadlığının, cəmiyyətdə bütün qruplara dözuñlüklük göstərilməsinin və hər bir insan üçün imkan bərabərliyinin ən yaxşı təminatıdır.

Nüfuzlu və plüralist xarakterə malik demokratiya seçicilərə hesabat verilməsinə, dövlət hakimiyəti orqanlarının qanuna və ədalet mühakiməsinin qərəzsiz həyata keçirilməsinə əməl etmək öhdəliyini doğurur. Həç kəs qanundan yuxarıda durmamalıdır.

Biz, hər bir insanın heç bir ayrı-seçkilik qoyulmadan aşağıdakı hüquqlara malik olduğunu təsdiq edirik:

- fikir, viddan, din və əqidə azadlığı;
- öz fikrini ifadə etmə azadlığı;
- assosiasiyanlar yaratmaq və dinc yığıncaqlar keçirmək azadlığı;
- yerdəyişmə azadlığı;
- heç kəs:
- əsəssiz həbsə, yaxud həbsdə saxlanmağa məruz qalmayaq;
- işğəncəyə, yaxud amansız, qeyri-insani və insan ləyəqətinə alçaldan rəftərə və cəzanın başqa bir növünə məruz qalmayaq;

hər kəsin, həmçinin aşağıdakı hüquqları var:

- öz hüququnu bilmək və ona uyğun hərəkət etmək;
- azad və ədaletli seçkilərdə iştirak etmək;
- cinayət etməkdə ittihəm irəli sürdükə, ədaletli və açıq məhkəmə araşdırılmalarının aparılması;
- tekbaşına, yaxud başqaları ilə mülkiyyət sahibi olmaq və fərdi sahibkarlıqla məşğul olmaq;
- öz iqtisadi, sosial və mədəni hüquqlarından istifadə etmək.

Biz milli azlıqların etnik, mədəni, dil və din özünməxsusluğunun müdafiə ediləcəyini, milli azlıqlara mənsub şəxslərin özünməxsusluqları heç bir ayrı-seçkiliyə məruz qalmadan və qanun qarşısında tam bərabərlik şəraitində azad surətdə ifadə etmək, qoruyub-saxlamaq və inkişaf etdirmək hüquqlarına malik olduqlarını təsdiq edirik.

Biz hər kəsin hüququnun istenilen pozuntusuna qarşı onun milli, yaxud beynəlxalq hüquqi müdafiəsinin təsiri və vasitələrinə yol təpib onlardan istifadəsinə təmin edəcəyik.

Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlığı dair Müşavirənin 38 iştirakçı dövləti tərəfindən 1991-ci il oktyabrın 3-de qəbul edilmiş Moskva Müşavirəsinin sənədində göstərilir ki, iştirakçı dövlətlər fəvqələde vəziyyət şəraitində insan hüquqlarını və əsas azadlıqlarını qorumağı, Kopenhagen Müşavirəsi sənədinin məddəalarını nəzərə almağı və tərəfləri olduqları beynəlxalq konvensiyalara əməl etməyi mühüm sayırlar.

28.7. iştirakçı dövlətlər iştirakçıları olduları beynəlxalq konvensiyalara

uyğun olaraq, öhdəliklərdən istinlən bir geriçikilmədən imtina etməyə çalışacaqlar; belə geriçikilmə fəvqələde vəziyyət şəraitində mümkündür. Həmin öhdəliklərdən geriçikilmə tədbirləri bu sənədlərə təsbit edilən prosessul tələblərə ciddi şəkildə uyğun görülməlidir. Belə tədbirlər konkret şəraitdə lazım olduğundan artıq kəskinleşəcək, nə də qüvvədə qalacaq; onlar öz xarakterine görə, müstəsna tədbirlərdir və məhdud şəkildə şərh və tətbiq edilməlidir. Belə tədbirlər yalnız irq, dərinin rəngi, cins, dil, din, sosial mənşə və ya azlıqlara mənsubiyyət əlamətinə görə müəyyənənəşən ayrı-seçkiliyə getirib çıxarmayaqdır.

37. iştirakçı dövlətlər, milli azlıqların problemlərinə və bu azlıqlara mənsub şəxslərin hüquqlarına aid ATƏM-in bütün sənədlərinde, xüsusilə, ATƏM-in İnsan Ölçüsü Konfransına dair Kopenhagen müşavirəsinin sənədində və ATƏM ekspertlərinin milli azlıqlar məsələsinə dair Cenevre Müşavirəsinin Məruzəsində müddəa və öhdəlikləri təsdiq edirlər, onların tam və tezliklə yerinə yetirilməsinə çağırırlar. Onlar ATƏM-in yeni və geniş mexanizm və proseduralarının tətbiq edilməsinin milli azlıqlara mənsub şəxslərin hüquqlarının geləcək müdafiəsinə və təşviqinə kömək etdəcəyini güman edirlər.

38. iştirakçı dövlətlər, bu iştirakçı dövlətlərdə qanuni yaşayan mühacir zəhmətkeşlərin və onların ailələrinin hüquqlarına hörmətə yanaşmanın təmin edilməsinin, onların milli, mədəni, dini və dillə xüsusiyətlərinə azad surətdə ifadə etmək hüququnun xüsusi qeyd edilməsinin zəruriliyini qəbul edirlər. Bu hüquqlar yalnız qanuna müəyyən edilən və beynəlxalq standartlara uyğun gelən mehdudlaşdırımlar ilə həyata keçirilə bilər.

38.1 - Onlar irq, dərinin rəngi və etnik mənşə əlamətlərinə, mühacir zəhmətkeşlərə barəsində dözümsüzliyə və ksenofobiyaya görə bütün ayrı-seçkilik hərəkətlərini mühakimə edirlər. Onlar milli dövlət qanunvericiliyinə və beynəlxalq öhdəliklərə uyğun dözümlülüyü, anlaşmanı, imkanlar bərabərliyini və mühacir zəhmətkeşlərin əsas insan hüquqlarına hörmət edilməsini teşviq etmək üçün təsirli tədbirlər görcəklər; milli, irqi, etnik və ya dini ayrı-seçkiliyə, düşmənliyə və ya nifrətə esaslanan və zorakılığa təhriflik aktlarını yasaq edən tədbirləri, hələlik görməyi bilsə, görcəklər.

Dəyişikliklər Dövrünün Çağırışı (Çıxarış) Helsinki Zirvə Görüşünün Bəyannamesi

II Milli Azlıqların İşləri Üzrə ATƏM-in Ali Komissarı:

1) iştirakçı dövlətlər milli azlıqların işləri üzrə Ali Komissar vəzifəsini təsis etmək haqqında qərar qəbul edirlər.

Mandat

2) Ali Komissar KSDL-in nəzdində fəaliyyət göstərəcək və beşərlikdə də, münəqışlərin karşısının məmən qədər ən erken mərhələdə alınmasına kömək edəcəkdir.

3) Ali Komissar "erken qabaqlama"ni, müvafiq hallarda isə milli azlıqların problemləri ilə bağlı olan və erkən qabaqlama mərhələsindən, hələlik çıxmayan, ancaq Ali Komissarın mülahizəsinə görə, ATƏM bölgəsində sülhə, sabitliyə, yaxud iştirakçı dövlətlər arasında münasibətlərə toxunan potensial münaqışəyə çevrile bilən və şurənin, yaxud KSDL-in diqqət və təsirləri ni tələb edən gərgin vəziyyətlər barəsində "təcili hərəkətləri" məmən qədər erkən mərhələdə təmin edəcəkdir.

4) Ali Komissar ATƏM-de qəbul edilmiş prinsip və öhdəliklərinə əsaslanan bu mandat çərçivəsində işi məxfi aparacaq və bilavasitə, belə

gergin vəziyyətlərə cəlb edilmiş bütün tərəflərdən asılı olmayaraq hərəkət edəcəkdir.

(5a) Ali Komissar vətəndaşı olduğu dövlətde, yaxud daimi yaşadığı erazide milli azlıqlarla bağlı yaranan; mənsub olduğu milli azlıqlar toxunan problemlərə, haqqında səhəbet gedən dövlət de daxil olmaqla, bilavasitə, eləqəli bütün tərəflərin yalnız razılığı olduqda baxacaqdır.

(5b) Ali Komissar mütəşəkkil terrorçuluq hərəkətləri ilə bağlı olan vəziyyətlərde milli azlıqların məsələsinə baxmayacaqdır.

(5c) Ali Komissar həmçinin, bu və ya digər milli azlıqlara mənsub şəxslər barəsində ATƏM üzrə öhdəliklərin pozulmasına baxmayacaqdır.

(6) Bu və ya digər vəziyyət gözən keçirilərən onu yoluna qoymaq məqsədilə Ali Komissar demokratik və beynəlxalq vasitələrin mövcudluğunu, eləcə də, eləqədar tərəflərin onlardan istifadə etməsini tam ölçüdə nəzərə alacaqdır.

(7) milli azlıqlara dair konkret məsələ KSDL-in nəzərinə çatdırıldığı halarda Ali Komissarın həmin məsələnin baxılmasına qoşulması üçün KSDL-dən müvafiq xahiş ilə mandat teleb olunur.

Erken qabaqlama

(11) Ali Komissar:

(11a) milli azlıqların məsələləri üzrə məlumatı haqqında aşağıda (Əlavənin (23) - (25) bəndlərinə bax) dənmiş qaynaqlardan toplayacaq və alacaq;

(11b) məmən qədər ən erken mərhələdə, bilavasitə maraqlı tərəflərin roluna, gərginliyin xarakterinə və onunla bağlı son hadisələrə, həmçinin, məmən olduqda, ATƏM bölgəsində sülh və sabitlik üçün potensial nəticələrə qiymət verilməsini həyata keçirəcək;

(11c) bu məqsədilə, milli azlıqların durumuna dair qaynaqdan məlumat almaq üçün (17)-ci bəndə və Əlavənin (27) - (30)-cu bəndlərinə uyğun olaraq, iştirakçı dövlətlərdən hər hansı birinə gəlmək və (25)-ci bəndin mədədələrini nəzərə almaqla, bilavasitə maraqlı tərəflərlər şəxsnən əlaqəyə girək məkənini malik olacaqdır.

(12) iştirakçı dövlətə geldiyi zaman, bilavasitə iştirakçıların özlərinən məlumat alarkən Ali Komissar tərəflərlər müvafiq məsələlər müzakirə edə bilər və zeruri halda isə tərəflərin arasında dialoqa, etimad və əməkdaşlığın möhkəmlənməsinə köməklik göstərə bilər.

Erken qabaqlamanın təmin edilməsi

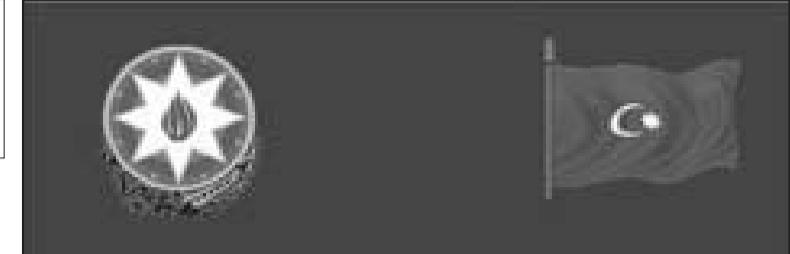
(13) Müvafiq tərəflərlə məlumat məbadiləsi və əlaqələrin əsasında Ali Komissar potensial münaqışə təhlükəsinin mövcudluğunu ((3)-ci bənddə ifadə edildiyi kimi) nəticəsinə gələrsə, o fəaliyyətdə olan Sədr tərəfdən operativ surətdə KSDL-yə verilən erkən qabaqlama ilə çıxış edə bilər.

(14) Fəaliyyətdə olan Sədr bu erkən qabaqlamanı KSDL-in sonrakı görüşün gündəliyinə daxil edir. Dövlətlərən hər hansı birə belə qabaqlamanın operativ surətdə məsləhətlişəməni tələb etdiyi qərarına gələrsə, o, Şurənin Berlin görüşü nəticələrinin Xülasəsinin 2-ci Əlavəsində ("Fövgələdə mexanizm") ifadə edilən proseduraya müraciət edə bilər.

(15) Ali Komissar erkən qabaqlama mərasiətinə səbəblərini KSDL-ə izah edir.

Təcili hərəkətlər

(16) Ali Komissar KSDL tərəfdən təsdiq edilən mandata uyğun olaraq məmən həllerin axtarılması məqsədilə maraqlı tərəflərlər gələcək eləqələri qurmaq və daha etraflı məsləhətləşmələr aparmaq üçün ona səla-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KIVDF

www.kivdf.gov.az

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkışafına Dövlət Dəstəyi Fondu maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb

həmçinin sorğu üzrə tövsiyə təqdim edir.

(22) Ali Komissar KSDL tərəfdən müvafiq xahiş olduqda və onun mandatının həyata keçirilməsinin məxfiliyinə dair tələbləri lazımi tərzə nəzərə almaqla insan ölçüsü məsələsinin yerinə yetirilməsinin müzakirəsinə həsr olunmuş ATƏM-in müşavirələrinə öz fəaliyyəti haqqında məlumat təqdim edəcəkdir.

Əlavə

Milli azlıqlar məsələsinə dair məlumatların qaynaqları

(23) Ali Komissar:

(23a) milli azlıqların durumu və ona aidiyəti olan tərəflərin rolu haqqında, istenilən qaynaqdan, o cümlədən, (25)-ci bəndde göstərilənlər istisna olmaqla, kütləvi informasiya vasitələrinən və qeyri-hökumət təşkilatlarından məlumat toplaya və ala bilər.

(23b) milli azlıqlar məsəlesi ilə bağlı hadisələr haqqında bilavasitə ai-diyəti olan tərəflərdən konkret mərəzələrənən tələb etdirir. Milli azlıqlar barəsində ATƏM-in öhdəliklərinin pozulması, eləcə də, milli azlıqlar məsəlesiyle bağlı digər pozuntular haqqında mərəzələr də onların sırasına daxil ola bilər.

Bilavasitə, maraqlı tərəflər

(26) Gərgin vəziyyətə cəlb edilən, Ali Komissara konkret mərəzələr təqdim edə bilən və iştirakçı dövlətə səfər zamanı Ali Komissarın şəxsnə əlaqəyə girməye çalışacağı maraqlı tərəflər aşağıdakılardır:

(26a) müvafiq hallarda, milli azlıqların yaşadığı rayonlarda regional və yerli hakimiyətlər də daxil olmaqla, iştirakçı dövlətlərin hökumətləri.

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə felsəfə doktoru

İtaliyalı professorlar: Qəhvə iç, xərçəngdən uzaq ol

Italiyanın Milano Universitetinin professorlarının apardıqları araştırma nəticəsində məlum olub ki, gündə 3 fincan qəhvə içən adamların qaraciyər xərçənginə tutulma ehtimalları digərlərinə nisbətən 50 faiz daha azdır. Araşdırında qəhvənin qaraciyər serozu riskini azaltlığı da məlum olub. Araşdırımların nəticələri "Clinical Gastroenterology and Hepatology" adlı jurnalda yayımlanıb. Araşdırmanı aparan professor Karlo La Vecchia jurnalistlərə verdiyi müsahibədə bildirib ki, qəhvə qaraciyər xərçəngini yaradan diabet xəstəliyinə qarşı da mübarizə aparır.

Göyərti hüceyrələri xərçəngdən qoruyur

Amerika alimləri hesab edirlər ki, insanlar gün ərzində göy qurşağının rənglərinə uyğun olaraq 7 rəngdə məhsulla qidalanmalıdır. Ən çox üstünlük isə göyərtiyə verilməlidir. Çünkü o, antioksidantlarla zəngindir. Yeni hüceyrələri xərçəngin əmələ gəlməsinə şərait yaradan azad radikallardan qoruyur. Cəfərinin tərkibində çoxlu kalium, kalsium, dəmir, fosfor və C vitamini var. Organizmin immunitetini möhkəmləndirir, görəmə qabiliyyətini, dərinin rəngini və vəziyyətini yaxşılaşdırır, həm de sidikqovucu effektə malikdir. Şüyüb C vitamini, kalium, dəmirlə zəngindir. Qanazlığı, hipertoniya, mədə-bağırsaq pozğunluqları kimi xəstəliklərdə faydalıdır. Keşniş B və PP qrup vitaminları ilə zəngindir. Sinir sistemini stressdən qoruyur, dərini təravətləndirir, ürek və bağırsağın yaxşı işləməsine kömək edir. Güclü antioksidantdır.

Alimlər: İnsan hayatı boyu 75 min stəkan çay içir

Yemek və su istənilən insanın heyatında iki əvəz olunmaz şeydi. Alimlər müeyyənləşdirib ki, 70 il yaşayan insan 50 tondan çox ərzaq və 42 min litr maye qəbul edə bilir. 50 ton ərzaq isə aşağıdakılardır: 2 ton müxtəlif ət, həmçinin 70 min kottet; 7 ton çörək, həmçinin 35 min bulka; 1 ton piy; 4 ton balıq delikatesi; 5 ton kartof; toyuq yumurtaları 5 000 ədədi; 500 kq duz. Bundan başqa insan texminən 10 min şokolad yeyə biler. Bunları bir-birinin üstünə qoysaq bu, 50 mərəbəli evin hündürlüyüne bərabər olacaq. Bundan başqa, insan hayatı boyu 75 min fincan çay içir ki, bu da 10 Ostankino televüllişi hündürlüğünə bərabərdir.

Şok iddia: Gec ailə quran qadınlar xəyanəti bağışlayır

Adnan Menderes Universitetinin tədqiqatçı-professor heyətinin apardığı araştırma sübut edib ki, qadınların yaşı evlilikdəki xoşbəxtlikdə böyük rol oynayır. 34 cütlük üzərində aparılan araştırma gec evlənən qadınların da ha xoşbəxt olduğunu göstərib. Üstəlik, 30 yaş civarında ailə quran qadınlar ailə içinde yaranan problemi təkbəsına aradan qaldıra bilirlər. Bundan başqa, "Hansı halda evliliyinizi xilas etmək üçün mübarizə apararsınız" sualına da qadınların 82 %-i "mütəmadi bir hal almıldığı halda xəyanət belə olarsa, mübarizə apararam" deyib. Bu yaşda evlənən qadınlar işin içəne təzyiq, cinsi və fiziki zoraklıqlıq girmədiyi müddətə evliliyi davam etdirirlər.

ELAN

Əliyev Nihat Heydər oğlunun adına olan Yasamal rayonu A.Dağlı küçəsi 52/54 qeydiyyat vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyev Heydər Həsən oğluna Şamaxı rayonunda 08 iyun 2000-ci il tarixli 3m - IN - 121 sayılı alqı-satqı müqaviləsi ilə satılmış torpaq sahəsinə aid dövlət aktı (JN: 459 Kod: 41017018) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əliyeva Füruzə Əkbər qızına Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsinin yanında Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti tərəfindən verilmiş çıxarış seriya MA № 0342296 (Şamaxı rayonu Çuxur-yurd kəndi) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 32.**

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Buraxılışa məsul: Mətləb Salahov

Redaksiyanın mövqeyi ilə müellifin mövqeyi üst-üstə düşməyə biler.

Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yığılın, sahifələnir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qazetdə AzərTAc, SIA, APA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 5500**

Ses

Son səhifə

22 iyul

Sərbəst güləşçilərimiz komanda hesabında Avropa ikincisi olublar

Isveçin paytaxtı Stokholmda yeniyetmə güleşçilər arasında Avropa çempionatı keçirilir. AZERTAC xəbər verir ki, çempionatın ilk iki günündə sərbəst güleş üzrə yarışlar keçirilib və qaliblər müvəyyenləşib. Yiğma komandamızın üzvləri 1 qızıl, 3 gümüş və 7 bürünc medal qazanıblar. Qızıl medali yiğma komandamıza Məhir Məmmədzadə (42 kq) qazandırıb. Məqomedsalix Abakarov (42 kq), Djopua İnal (63 kq) və Rəşad Yusifli (76 kq) final görüşündə uduzaraq gümüş medala yiyələnlərlə. Bürünc medalı isə Əsger Məmmədəliyev (46 kq), İntiqam Vəlizadə (50 kq), Sabutay Əmişov (54 kq), Qadjimurad Qadjiyev (63 kq), Abubakr Abakarov (69 kq), Əli Əminzadə və Asxab Həmzətov (hər ikisi 100 kq) qazanıblar. Bu nəticə ilə yiğmamız çempionatı komanda hesabında Rusiyadan sonra ikinci pillədə tamamlayıb.

"Qarabağ" Çempionlar Liqasında mərhələ adladı

Futbol üzrə UEFA Çempionlar Liqasında II təsnifat mərhələsinin cavab oyunları keçirilib. SIA xəbər verir ki, son Azərbaycan çempionu "Qarabağ" dünən növbəti matçına çıxb. Ağdam təmsilçisi Lüksemburqdə "Düdelanj"ın qonağı olub. Bakıda rəqibinə 2:0 hesabi ilə qalib gelən "Qarabağ" cavab qarşılaşmasında heç-heçə edib - 1:1. Bu nəticə ilə Ağdam klubu növbəti mərhələyə yüksəlib. Qeyd edək ki, "Qarabağ" III təsnifat mərhələsində Çexiyanın "Viktoriya" klubu ilə qarşılaşacaq. "Viktoriya" 1911-ci ilde Çexiyanın Plzen şəhərində yaradılmış futbol klubudur. Bir neçə dəfə adını dəyişən klub son olaraq 1993-cü ildən hazırkı adını daşıyır. Komanda ev oyunlarını 11 min 722 tamaşaçı tutumu olan "Dusan Arena"də keçirir. "Qarabağ" klubu "Viktoriya" ilə ilk oyununu iyulun 26-da səfərdə, cavab matçını isə bir həftə sonra Tofiq Bəhramov adına Respublika stadionunda keçirəcək.

"Kəpəz" Avroliqada mübarizəni dayandırdı

Futbol üzrə UEFA Avropa Liqasında II təsnifat mərhələsinin cavab oyunlarına start verilib. Qolaz-in məlumatına görə, Azərbaycanın "Kəpəz" klubu dünən növbəti matçını keçirib. Gəncə təmsilçisi evdə Avstriyanın "Admira" klubunu sınaya çəkib. Səfərdə rəqibinə 0:1 hesabi ilə uduzan Şahin Diniyevin komandası cavab oyununda da məğlub olub - 0:2. Bununla da "Kəpəz" Avroliqada mübarizəni dayandırib.

"Real" 75 milyon avroluq təklifi rədd etdi

Celsi" "Real"ın futbolçusu Alvaro Moratani transfer etmək isteyir. Qol.az-in xərici KİV-lərə istinadən verdiyi məlumatə görə, London təmsilçisi artdıq bunun üçün İspaniya klubuna rəsmi təklif göndərib. Lakin Madrid təmsilçisi Çelsi'nin 75 milyon avroluq təklifini rədd etdi. Qeyd edək ki, "Real"la 2021-ci ilə qədər müqavilə imzalayan Morata "kral klubu"nda ilinə 6 milyon avro qazanacaq.

"Liverpul" daha bir transfer gerçəkləşdirib

Liverpul" futbol klubu yeni mövsüm öncəsi növbəti transferini gerçəkləşdirib. AZERTAC xəbər verir ki, İngiltərə təmsilçisi "Ausburq"un müdafiəçisi Raqnar Klavani transfer edib. Estoniya millisiının futbolçusu ilə uzun müddəli müqavilə imzalanıb. Lakin sözleşmənin müddəti açıqlanmayıb. "Liverpul" bu transfer üçün "Ausburq"a 4 milyon funt ödəyib. Qeyd edək ki, "Liverpul" daha əvvəl Sadio Mane, Marko Qurujiç, Joel Matip və Loris Karius transfer edib.

Diego "Fənərbaxça"dan getdi

Istanbulun "Fənərbaxça" futbol klubu braziliyalı futbolçusu Diego Ribasla yolları ayırib. SIA xəbər verir ki, bu barədə İstanbul klubunun rəsmi saytı xəbər yayıb. Xəbərə görə, braziliyalı yarımmüdafiəçi ilə müqavilənin müddəti qarşılıqlı razılışma əsasında ləğv edilib. Onun "Flamengo" ilə müqavilə imzalayacağı gözlənilir.

